

Vrede-Europa
Er lijkt in Europa meer aandacht voor conflictpreventie te komen

pagina 3

Vredesdelegatie
IFOR bracht een bezoek aan Iran en ontdekte de kloof tussen de bevolking en hun president.

pagina 7

Jezus en de islam
De vertelling 'God in Christus' is in de Koran christelijker dan door christenen.

pagina 11

Abe Thijs

Van 14 tot 23 februari 2006 hield de Wereldraad van Kerken zijn negende Assemblee in Porto Alegre, Brazilië. Onder het thema: "God in your grace, transform the world" kwamen meer dan 3000 mensen bij elkaar om te vieren, ontmoeten en evalueren. Abe Thijs sprak met Wies Houweling, lid van het centraal comité van de Wereldraad van Kerken, over haar ervaringen tijdens deze Assemblee.

Doel

"Het succes van een grote bijeenkomst als deze, is afhankelijk van de doelen die je stelt. Een assemblee van de Wereldraad heeft volgens mij drie doelen: ten eerste het opladen van de spirituele batterij. Door elkaar te ontmoeten en met elkaar te vieren inspireer je elkaar om ook na de Assemblee verder te werken en de goede voornemens in de praktijk te brengen. Ten tweede ben je op een Assemblee om onderling ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren. En ten derde wordt het beleid van de Wereldraad van de laatste jaren geëvalueerd en worden er nieuwe plannen gemaakt. Ik denk dat deze Assemblee op al deze gebieden erg succesvol is geweest."

Organisatie

"De verhouding tussen het vieren, ontmoeten en vergaderen is wel verschillend. Vooral voor gedelegeerden, die stembrecht hebben in de vergaderingen, ligt de nadruk op het vergaderen, omdat er nu eenmaal een volle agenda is. Er waren ongeveer 700 gedelegeerden en het is niet eenvoudig om dan de controle over vergaderingen te behouden. Ik had daarom ook hoge verwachtingen bij de nieuwe vergadermethode die tijdens deze Assemblee gebruikt zou worden. Deze nieuwe consensusmethode gaat uit van het simpele idee dat iedereen gehoord moet kunnen worden, en dat de meerderheid niet per definitie de doorslag geeft. Dat klinkt heel eenvoudig, maar in de praktijk is het toch lastig; als de meerderheid niet de doorslag geeft, hoe worden dan

besluiten genomen? De procedure volgens dit consensusmodel is dat er een voorstel gepresenteerd wordt, en dat daar vervolgens op gereageerd kan worden. Na kritische reacties wordt geprobeerd het voorstel zó aan te passen, dat er een grotere consensus is. Eventueel kunnen bezwaren worden opgenomen in het besluit, zodat ze toch gehoord zijn. Het voordeel van deze methode is dat er meer mensen gehoord kunnen worden en de meerderheid niet de macht heeft: besluiten worden door iedereen gedragen, eventueel met een opgenomen bezwaar. Nadelen zijn dat iedereen goed bekend moet zijn met de procedures, en dat het proces soms lang kan duren. Uiteindelijk heeft de consensusmethode in die zin goed gewerkt, dat er minder ongelijkheid was in de discussies en dat er een vorm van goodwill werd gekweekt om tot consensus te komen.

AGAPE

"De assemblee in Porto Alegre kende verschillende thema's. Één van de belangrijkste thema's was de toenemende globalisering en de economische ongelijkheid. In het kader daarvan was vooral het AGAPE-document van belang. In dit document wordt door de wereldraad de zorg uitgesproken over de globalisering en de gevolgen daarvan voor de economische ongelijkheid. Het document was eerder opgesteld na wereldwijde consultatie van verschillende lidkerken. Op de Assemblee werd er onder andere over dit document gesproken. Wat bij veel discussies opviel, was dat vooral Europeanen en Amerikanen aan het woord waren over de globalisering, en ook kritiek hadden op het document. Gedelegeerden uit Afrika en Zuid-Amerika leken vooral erg blij te zijn dat er een document was dat deze problematiek aansneet en hadden weinig toe te voegen. Andere gedelegeerden hadden kritiek op het misschien ietwat naïeve element van het document: het

kapitalisme wordt tamelijk ongenueanceerd als de grote vijand gezien en op deze manier werd een kritische discussie, die nog enige verdieping op

is dat van het voorkomen: het tijdig opmerken en aanpakken van ernstige problemen zorgt ervoor dat een crisis kan worden voorkomen en er geen later

de Assemblee dus niet merkbaar. In de wandelgangen was alles eigenlijk bespreekbaar, ook zaken die soms voor onstabiele kunnen zorgen, zoals corruptie."

Jongeren

"Het was de bedoeling dat deze Assemblee de Assemblee van de jongeren zou worden: van de deelnemers zou 25% uit jongeren moeten bestaan. Helaas is dat niet goed ingevuld: jongeren kregen vooral veel ruimte in de ontmoetingen, maar nauwelijks in de vergaderingen of bij de presentaties. Bovendien hadden ze niet de kans gehad zich gezamenlijk goed voor te bereiden, waardoor ze ook een kennisachterstand hadden. Het idee was natuurlijk heel goed, maar er werd vervolgens geen echt beleid van gemaakt: er was één lid van de organisatie verantwoordelijk gemaakt voor de jongeren, en die moest in zijn eentje het jongerenelement op poten zetten. Er was dus uiteindelijk weinig geregeld, maar de verwachtingen waren wel geschapen. Op verschillende momenten tijdens de Assemblee lieten de jongeren dan ook horen dat ze vonden dat ze te weinig werden gehoord. Dit kreeg uiteindelijk ook een stereotype karakter, omdat ze vaak inhoudelijk niet veel op te merken hadden, en ze dus ook niet de gelegenheid kregen om daar gezamenlijk over na te denken. Dat was één van de weinige minpunten tijdens deze Assemblee, en in ieder geval een belofte die niet helemaal kon worden ingelost."

En nu....?

"Echte teleurstellingen heb ik niet overgehouden aan de Assemblee. Dat kan ook niet echt, omdat je nog niet weet hoe de plannen in de praktijk gebracht gaan worden. Na deze Assemblee moeten we allemaal weer aan de slag, om ervoor te zorgen dat we op de volgende Assemblee tevreden terug kunnen kijken op wat er feitelijk gebeurd is."

"We moeten het nu zelf in de praktijk brengen"

Oproep 'Nul-tolerantie bij geweld tegen vrouwen'. © Igor Sperotto

zou kunnen leveren, wel bemoeilijkt."

"Aan de andere kant werd door iedereen het belang van de problematiek erkend en gaat het er natuurlijk vooral om hoe dit nu praktisch wordt ingevuld. Er is ook niet iets als een besluit genomen over het AGAPE-document: het is door de lidkerken samengesteld, en gaat nu weer naar de kerken terug, waar het in de praktijk moet worden gebracht: dáár gaat het om. En daar is geen certificaat van de Wereldraad voor nodig: het komt op de kerken zelf aan om dingen te veranderen."

Geweldloosheid

"Geweldloosheid was een ander belangrijk thema op de Assemblee. Vooral het principe van 'the responsibility to protect' is naar voren gekomen. Volgens dat principe heeft de internationale gemeenschap en dus zeker ook de kerkelijke gemeenschap, de taak om menselijk leven te beschermen. De Wereldraad stelt zich op dit punt achter de Verenigde Naties. Het belangrijkste element van deze 'responsibility'

stadium komt waarin geweld gebruikt moet worden om een crisis te bestrijden. De kerken zijn wat betreft deze 'prevention' opgeroepen om de rol van bemiddelaar te spelen in dienst van de verzoening."

"Op de Assemblee kwam duidelijk naar voren dat het gebruiken van geweld het allerlaatste middel moet zijn om een crisis te bestrijden. Het is dan ook heel belangrijk dat het proportioneel is en niet voor andere doeleinden wordt gebruikt dan het beschermen van burgers en het herstel van veiligheid. Daarnaast heeft de Assemblee een resolutie aangenomen waarin zij de internationale gemeenschap aanspoort om te investeren in educatie over geweldloze interventie."

"Het principe van 'the responsibility to protect' is niet een puur westers concept. Ook in Afrika wordt het toegepast, en bij conflicten in Afrika willen Afrikanen het meestal het liefst zelf oplossen. De cultuurkloof tussen de rijke en de arme wereld, die sommigen zien in de manier waarop vooral armere landen door de rijkere worden behandeld, was op

Anne Kooi

Gevangenispastor in Haarlem

Jesaja heeft weet van de woede van God. Hij kent hem in zijn boosheid die gewekt is door de onderdrukking van zijn mensen: "De Heer zelf komt van ver, in brandende toorn: uit zijn neus stijgt dichte rook omhoog, vervloeking ligt op zijn lippen, zijn tong is als een verterend vuur,..." (Jesaja 30: 27).

Hij komt dan om "de wond van zijn volk te verbinden" en de "striemen die het zijn toegebracht" te genezen (v 26). Maar hij komt ook om hen die het onrecht veroorzaakten te achtervolgen: "Wee hun die naar Egypte gaan om hulp, die hun heil zoeken bij paarden, vrouwen op een groot aantal wagens en een overmacht aan ruiters (...) Hij keert zich tegen dat verdorven volk en tegen hun metgezellen in het kwaad." (Jesaja 31:1, 2).

Je moet altijd uitkijken met vuur. Zeker als de bijbel het gebruikt – als metafoor. Vuur heeft twee gezichten. Het zuivert en het verteert. Een kwaadwillende kan er dus veel schade mee aanrichten. Zo horen we van een valse tong in de brief van Jakobus: "Bedenk eens hoe een kleine vlam een enorme bosbrand veroorzaakt. Onze tong is net zo'n vlam: een wereld van onrecht die onze lichaamsdelen in brand steekt. Want hij besmet het hele lichaam, hij steekt het rad van het leven in brand, met vuur uit de Gehenna." (3: 5,6). Het is zoals Huub Oosterhuis dicht: "taal zal alleen verwoesting zaaien, en van ons doen geen daad beklijft" (in de bundel Tussentijds, lied 118: 3)

Wij vrezen het vuur als element van vernietiging. Het draagt soms onrecht; denk aan de Schipholbrand. Ook David en zijn mannen overkwam het: "Tijdens hun afwezigheid hadden de Ameliekieten een plundertocht ondernomen in de Negev; ook Siklag hadden ze overvallen. Ze hadden de stad in de as gelegd...". Toch, veel vaker dan dit kwaadwillende gebruik van vuur door mensen, blijkt dat God zelf iets met vuur heeft. Al is dat niet steeds op de zelfde manier.

Soms straft God met vuur: in het verhaal van Sodom en Gomorra bijvoorbeeld (Genesis 19: 24). Of hij laat met vuur zijn autoriteit gelden zoals bij

Zijn tong is als een verterend vuur

Vuur als metafoor

©photos.com

het verhaal van Elia die zich bedreigd voelde (2 Koningen 1: 10-16). Ook Jezus spreekt na een gelijkennis over de waakzaamheid tegen corruptie over vuur dat als het ware de bokken van de schapen scheidt: "Ik ben gekomen om een vuur te ontsteken, en wat zou ik graag willen dat het al brandde!... Denken jullie dat ik gekomen ben om vrede te brengen op aarde? Geenszins, zeg ik jullie, ik kom verdeeldheid brengen." (Lucas 12: 49-51). Als het gaat om het benoemen van misstanden in de maatschappij of tussen bevolkingsgroepen ontvlamt er soms een ware profetische vuurstorm. Het begin van het boek Amos toont een cadans in het patroon van: misdaad, vonnis, vuur. Met een strak volgehouden ritme horen

we vol ernst over het ene volk na het andere: "Dit zegt de Heer: Misdaad op misdaad heeft Damascus begaan: ze hebben een spoor van verwoesting getrokken door Gilead. Daarom zal ik mijn vonnis niet herroepen. Ik zal het paleis van Hazaël in vlammen doen opgaan; vuur zal de burchten van Benhadad verteren". (Amos 1:3) Waarom is dat nodig? Misschien wel hierom: "Dan zal de gerechtigheid vrede stichten; zij brengt rust en vrouwen voor altijd" (Jesaja 32: 17). Van God wordt gezegd dat Hij 'Stem uit het vuur' is. Vanuit de plaats waar de gewone mensen verbleven toen Mozes op de berg Sinaï de tora ontving, leek het alsof de berg gehuld was in een "laaiend vuur" (Exodus 24:

17). Mozes krijgt God's gezicht niet te zien (33: 18-23); hij hoort alleen. In Deuteronomium horen we nog een keer hoe dat ging: "Op die dag kwam u schoorvoetend naar de voet van de berg, waaruit vuur hemelhoog opvlamde, te midden van duisternis en dreigende, donkere wolken. Toen sprak de Heer tot u vanuit het vuur. U hoorde een stem spreken, maar een gedaante zag u niet; er was alleen die stem." (4: 11,12). De schrijver van Deuteronomium kan al over de geschiedshorizon van dat gebeuren op de berg heen kijken. Hij heeft meegemaakt hoe het verder ging met het volk en haar opdracht om een rechtvaardige samenleving op te richten. Dat is mislukt, al is de moed om het weer te proberen

niet verdwenen. Probleem is dat er buiten de tora om, steeds weer andere 'goden' aanlokkelijker leken. In Deuteronomium staat er dan: "De Heer, uw God, is een verterend vuur, hij duldt geen andere goden naast zich." (4: 24). De goden bijvoorbeeld van de hebzucht, het egoïsme of de kwaadsprekerij.

Toch moet de metafoor van God als vuur ook gerelativeerd worden. Elia heeft later ook een bijzonder intense ontmoeting met God op een berg. Een windvlaag en een aardbeving gaan aan diens komst vooraf, maar God is steeds niet in die natuurverschijnselen. "Na de aardbeving was er vuur, maar de Heer bevond zich niet in het vuur." (1 Koningen 19:12). Het is niet het vuur dat God is. En daarmee leren we meer over God dan je zou vermoeden.

Mozes had ook eerder in zijn leven al een ontmoeting. God sprak met hem vanuit een brandende braamstruik die niet verteerde. Dat gesprek ging over de opdracht aan Mozes: "bevrijd mijn volk dat in slavernij gehouden wordt". Daar heeft Mozes de naam van God gehoord: "Die er zijn zal" (Exodus 3:14). Deze naam is een belofte. Hij "zal er zijn": bij Mozes en zijn volk, wanneer de lastige boodschap van het einde van de dictatuur de machthebber aangezegd moet worden, en wanneer de weg van bevrijding inderdaad gegaan wordt.

Mensen worden soms gelouterd in geloof "dat door vuur getoetst wordt" (1 Petrus 1: 7), en zij worden soms ternauwernood gered als "door vuur heen" (1 Korintiërs 3: 15). Maar het vuur van Pinksteren (Handelingen 2), - het vuur van de aangekondigde doop (Lucas 3: 16) of het vuur waarmee iedereen gezouten moet worden (Marcus 9: 49), - is opnieuw een vuur dat niet verteert. Het is alleen wel, in de geest van de tong van God die als een verterend vuur is tegenover onrecht, een vuur dat mensen aansteekt om, zoals ooit Mozes dat leerde, klare taal te spreken in een wereld waarin de spraakverwarring over menselijkheid alleen maar toeneemt.

Redactioneel

Her en der is Vredesspiraal geëvalueerd nu we al weer bijna twee jaar in de running zijn, en het doet de redactie deugd dat er veel 'lof, eer en prijs' in de lucht hangt. We gaan graag door met het maken van dit blad. We hopen trou-

wens ook, dat U regelmatig een flink aantal extra opvraagt voor op boekentafels e.d.

Volop variatie in deze nieuwe Vredesspiraal. Het loopt van het Wereldkampioenschap Voetbal via Jezus tot vrouwenhandel. Natuurlijk doen we een suggestie voor de lectuur tijdens

uw vakantie. En U vindt allerlei uitdagingen tot activiteit.

We kunnen nog niet los komen van de Schipholbrand; en vinden het nog steeds een aandachtspunt dat verantwoordelijke ministers in dit land ondanks kritiek gewoon geprolongerd blijven. Wat ons niet mag afleiden van de slachtoffers zelf.

Met een nieuwe kaartenactie hopen we weer een goede blikvanger gelanceerd te hebben. Een vervolg op onze bemoeienis met Europa vorig jaar.

En met de aankondiging van de liturgiekrant zitten we al weer bij de Vredesweek van dit jaar. Daar zullen we ons volgende nummer nadrukkelijk op inspelen.

Naar een vreedzaam Europa?

Jan Schaake,
algemeen secretaris van
Kerk en Vrede,
en

Henk Zandvliet,
directeur van NEAG
Alternatieven voor Geweld

Een jaar geleden stemde in Frankrijk en Nederland een meerderheid van de kiezers tegen het voorstel voor een Europese Grondwet. Inmiddels is het voorstel door de meeste EU-landen wel aanvaard, maar de Europese regeringsleiders zitten met de handen in het haar als het gaat om de vraag hoe het nu verder moet.

Nogal wat Nederlanders stemden met tegenzin voor de Grondwet of zelfs tegen, vanwege een versterkte militarisering van de rol van Europa in de wereld. Hoezo 'Europa als vredesproject'?

Via de kaartenactie van verschillende Europese IFOR-afdelingen, waaronder Kerk en Vrede, werden de regeringsleiders opgeroepen zich in te zetten voor een Europese Grondwet waarin verankerd zou liggen dat de Europese Unie:

1. oorlog uitsluit als middel om internationale politieke conflicten op te lossen;
 2. in plaats van in wapensystemen investeert in conflictpreventie en methoden in geweldloze conflictantering;
 3. in plaats van in een Europees leger investeert in een Europese Burgervredesmacht, waartoe het Europees Parlement tien jaar geleden reeds heeft opgeroepen.
- Het afgelopen jaar heeft Vredesspiraal regelmatig aandacht geschonken aan de ontwikkelingen met betrekking tot de Europese wapensystemen en het Europees leger. Ditmaal schetsen we hiertegenover een aantal meer positieve ontwikkelingen.

Dit voorjaar presenteerde Oostenrijk als EU-voorzitter een ontwerp-beleidsstuk over de EU-rol op het gebied van

conflictpreventie. Op 3 mei jl. werd het stuk besproken in een bijeenkomst met verschillende Europese organisaties op het gebied van vrede en van conflictpreventie en vervolgens in een informele zitting van de CivCom, de Europese

Defensiebeleid werd vooral de militaire poot uitgebouwd.

Vijf jaar na dato vindt het Oostenrijks voorzitterschap het hoog tijd om conflictpreventie en niet-militaire crisis-hantering nieuw leven in te

des- en conflictpreventie-organisaties samenwerken, maar ook van de officiële vertegenwoordigers van Finland en Duitsland, de landen die na Oostenrijk het Europese voorzitterschap zullen bekleden.

en netwerken ten dienste stellen van een Europees beleid ter voorkoming van gewelddadige conflicten.

Een van de mogelijke instrumenten in het kader van de rol van de EU als vredestichter in de wereld zou een Europese Burgervredesmacht kunnen zijn. Een voorstel daartoe werd al in 1994 gelanceerd door de Italiaanse Europarlementariër Alexander Langer. Hij kwam met dat idee vanwege het falen van de internationale gemeenschap om te helpen een vreedzame oplossing te vinden voor de crisis op de Balkan. Vijf jaar later werd het voorstel aanvaard door het Europees Parlement, maar dat bleek geen garantie dat het vredescorps ook daadwerkelijk werd opgericht. In 2001 nam het parlement een nieuwe resolutie aan en begin dit jaar, twaalf jaar nadat het voor het eerst geopperd was, verscheen er, in opdracht van de Europese Commissie, een haalbaarheidsstudie: 'Brussel' gaat duidelijk niet altijd even voortvarend te werk. Het rapport bepleit de instelling van een kleine eenheid op het niveau van de EU, die gebruik maakt van de expertise van een aantal ngo's in de lidstaten. Het NEAG wordt in dit verband genoemd als de organisatie die een rol zou kunnen spelen bij de werving en training van vredeswerkers in Nederland.

Commissie voor Civiele Crisisbeheersing. De centrale vraag tijdens de beide bijeenkomsten luidde: 'Welke toekomst heeft de Europese conflictpreventie – vijf jaar na Gotenburg en hoe verder?'

Tijdens het Zweedse voorzitterschap, in de eerste helft van 2001, stelden de Europese regeringsleiders in Gotenburg een heel goed actieprogramma voor conflictpreventie vast. De tijd was daar toen ook rijp voor. Later deden de aanslagen van 11 september het tij volledig keren. Het denken over conflicten en veiligheid werd geheel en al bepaald door de strijd tegen het terrorisme en vrijwel niemand sprak meer over conflictpreventie. Van het Europees Veiligheids-

blazen. Een goed voorbeeld in dat verband is de positieve bijdrage van de EU aan de totstandkoming van een vredesakkoord in Atjeh. Oostenrijk pleit onder meer voor 'conflictgevoeligheid' als leidend principe op alle beleidsterreinen, voor een pool van getrainde experts op het terrein van conflictpreventie en voor een versterking van de rol van vrouwen op dit gebied. Daarnaast pleit de beleidsnotitie voor de ondersteuning van 'civil society', met name op het punt van dialoog en verzoening.

De plannen die door Oostenrijk werden gepresenteerd konden op veel bijval rekenen, niet alleen van EPLO, het Europese lobbybureau voor vredesopbouw waarin veel vre-

Diezelfde 3de mei betuigde de Commissie Kerk en Samenleving van de Conferentie van Europese Kerken tijdens een vergadering in Zweden steun aan het plan om te komen tot de oprichting van een Europees Vredes-Agentschap. Dit zou moeten dienen als tegenhanger van het inmiddels gevormde Europese Defensie-Agentschap ter verbetering van de militaire capaciteiten van de EU. Niet alleen de Europese Unie, ook de kerken zelf zouden hun capaciteiten op vredesgebied moeten verbeteren, zo stelde deze Commissie vast. Vertrekpunt voor de Europese kerken moet een kritische reflectie zijn op het vraagstuk van veiligheid en kwetsbaarheid. Daarnaast willen de kerken hun instellingen

Het geheel overziend bespeuren we in Europa een aantal positieve ontwikkelingen, die nog wel niet leiden tot het uitsluiten van oorlog, maar de hernieuwde aandacht voor conflictpreventie is een goede stap op weg. We vinden het belangrijk, dat dit weerspiegeld wordt door meer aandacht in de media en dat de publieke opinie zich gaat scharen achter het verder ontwikkelen van een niet-militaire rol van de EU. Van de kant van Finland en Duitsland mag verwacht worden dat die het komend jaar met concrete voorstellen gaan komen om deze rol verder in te vullen. We houden u op de hoogte.

Tot dusverre hadden we het vooral over het Europese veiligheidsbeleid naar buiten maar de militarisering is ook naar binnen gericht, dit wordt toegelicht in het rapport "Arming Big Brother" van Ben Heyes.

Daarin wordt het EU Security Research Programme (ESRP) onderzocht, dat wordt aangestuurd door de "European Security Research Advisory Board" die we in de "Vredesspiraal" van december 2005 beschreven. Dit orgaan bestaat uit vertegenwoordigers van multinationale wapen- en IT-bedrijven en EU-officials (zoals Europol, maar geen parlementariërs) en heeft de controle over de besteding van onderzoekssubsidies ter

hoogte van 1 miljard euro. Dat betekent dat de industrie een directe invloed zonder democratische controle over de besteding van het geld heeft en tegelijkertijd het EU veiligheidsbeleid (mee-) kan bepalen.

Welke kant dit beleid opgaat is direct aan de door hen gesubsidieerde projecten te zien. Er wordt vooral veel geld in de bewapening van binnenlandse veiligheidsdiensten en de controle van burgers gestoken. Hoog op de lijst van aandachtspunten staan: biometrische identificatie, RFID (radio frequency identification), satellietspionage, "minder-dodelijke wa-

pens" en de militarisering van grenscontroles. Dit betekent in feite een vermenging van externe- en interne veiligheid, en ordehandhaving. Het rapport spreekt daarom van een "industriële militair- en veiligheidscomplex". In het rapport wordt dan ook geconcludeerd dat als je aan veiligheid wil werken je niet alleen terrorisme en "illegale" immigranten moet bestrijden maar ook ziektes, klimaatverandering, armoede, ongelijkheid, milieuvervuiling en het verdwijnen van middelen van bestaan.

Julian Volz

BRAAKLIGGENDE AKKERS VOOR HET VREDES DENKEN

Oorlog en vrede herdenken

Het boek "Rethinking War and Peace" werd anderhalf jaar geleden gepubliceerd door Diana Francis, voormalig voorzitter van de International Fellowship of Reconciliation (IFOR).

Een tijdig en noodzakelijk boek dat de kwesties rond oorlog en vrede opnieuw op een rijtje zet.

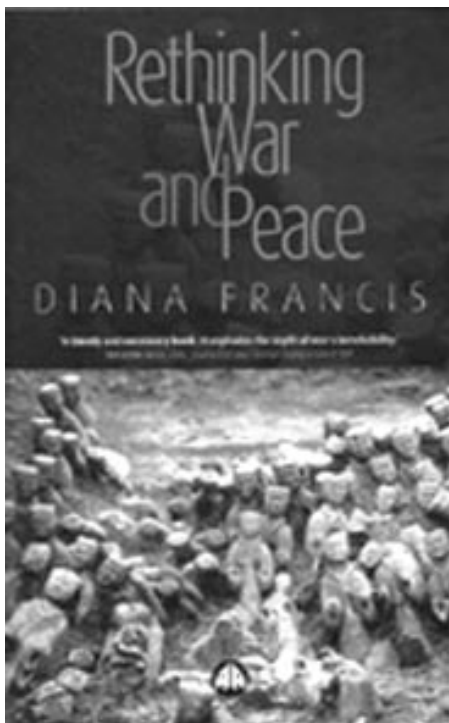
'Herdenken' is natuurlijk een dubieuze vertaling van 'rethinking' en herinnert eerder aan 4 en 5 mei dan aan iets weer eens op een rijtje te zetten. Maar juist hierin zit de kern van het boek: waarom leidt dat herdenken zoals op 4 en 5 mei niet langer tot de oproep 'noot meer oorlog' en eerder nog tot het gewapenderhand bevrijden van anderen?

Waarom stortte de brede anti-oorlogsbeweging van vlak vóór het begin van de Irak-oorlog binnen enkele maanden in elkaar en trok de herdenkingsmanifestatie op 18 maart slechts een kleine duizend doorgewinterde demonstranten?

In de jaren '90 is een beeld ontstaan van militairen als hulpverleners. Sinds de aanslagen van 11 september 2001 en de 'lange oorlog' die daarop volgde manifesteert het militaire geweld zich echter weer in zijn ware gedaante.

Die ware gedaante, de mensonterende gevolgen, van oorlog zien we echter niet meer. Althans, niet in ons deel van de wereld. De slachtoffers vallen elders, ver weg en ongeteld. De slachtoffers bij de tegenstander tellen letterlijk niet mee; die aan de eigen kant krijgen we niet te zien. Wat weten wij van de oorlogstrauma's van onze militairen? Het aantal zelfmoordgevallen onder teruggekeerde Britse Golfoorlogsveteranen is vijf keer zo hoog als het aantal Britse militairen dat in die oorlog is gesneuveld en één op de vier daklozen in Groot-Brittannië is Golfoorlogsveteraan.

Ook in Nederland kennen we een aantal gevallen van ex-militairen die de hand aan zichzelf of aan hun familie slaan en

de Amerikaanse filmindustrie draait bijna op dit gegeven. In de oorlog zelf blijft niets over van heldendom en eer. De grootste kritiek die Diana Francis op het leerstuk van de Rechtvaardige Oorlog heeft, en op alle internationale conventies die daarop zijn gebaseerd, is dat temidden van de oorlogshandelingen niemand deze nobele ethische overwegingen hanteert. Ze haalt Michael Walzer aan die in een onlangs verschenen boek 'Just and Unjust Wars' betoogt dat het onder bepaalde omstandigheden ethisch geboden is alles te laten wijken voor het veilig stellen van de overwinning. De criteria van de rechtvaardige oorlog vormen aardige gespreksstof voor de commentatoren in televisiestudio's of in parlementen, maar in de hitte van de strijd is geweld al snel proportioneel, zelfs tegen burgers, en rechtvaardigt het doel al snel de middelen, ook als het om het martelen en onverdieren van gevangenen gaat.

De ethiek van de rechtvaardige oorlog legt het dan af tegen de

logica van de oorlogsvoering.

En die oorlogslogica, zo betoogt Diana Francis, verspreidt zich vanuit de oorlogshandelingen naar de verschillende culturen en structuren. Het debat over het toelaten van martelingen om essentiële informatie te achterhalen wordt nu ook aan onze koffietafels gevoerd en voor je het weet wordt het wetgeving. War-Child hanteert als leus 'hoe haal je de oorlog uit een kind', maar Diana Francis veralgemeent deze leus: hoe haal je de oorlog uit cultuur en samenleving. De samenleving ter plaatse, die, zo blijkt uit de voorbeelden van Afghanistan en Irak, steeds gewelddadiger wordt naarmate 'wij' proberen de orde met geweld te handhaven, maar vooral ook uit de mondiale samenleving waar steeds meer in termen van competitie en vijandschappen wordt gedacht. Onder Clinton vond toenadering tussen China en de VS plaats. Onder Bush wordt een cordon rondom China gelegd en wordt in dit kader toenadering gezocht tot

India dat zich dan wel, met Amerikaanse steun, tegen China moet bewapenen.

Na een fel betoog tegen het om zich heen grijpende oorlogsdelen, waarvan het voorgaande een volstrekt onvolledige weergave is, besteedt Diana Francis de tweede helft van haar boek aan de braakliggende akkers voor het vredesdenken. Ook hier hanteert ze het model van de beïnvloeding over en weer tussen cultuur, actie en structuur. Tegenover de dominante geweldscultuur, oorlogshandelingen en daarop ingerichte samenleving, zullen we ons sterk moeten blijven maken voor een cultuurverandering, vredesacties en politieke beïnvloeding. Zowel in oorlogsgebieden, op wereldschaal als in onze eigen samenleving. In oorlogsgebieden als Afghanistan en Irak zal een lange weg gegaan moeten worden. Eerst zal een ander discours, een andere verhaallijn opgezet moeten worden. De tweede stap is dat mensen hun collectieve kracht erkennen en de derde de moed van de enkeling om tot actie over te gaan. Kleine groepjes, zoals het rond de jaarwisseling gegijzelde Christian Peacemakers Team, proberen dat andere verhaal te vertellen en Diana Francis presenteert 7 concrete actiepunten voor een geweldloos Iraaks verzet tegen de Westerse bezettingsmachten. Daar zijn ook langere termijn belangen mee gemoeid. De vele geweldloze revoluties die de afgelopen 20 jaar hebben plaatsgevonden, met name ook in Latijns-Amerika, werken vaak door in de voortrekkersrol van veel van deze landen in pleidooien voor een andere, rechtvaardige en vreedzame wereldorde. Het is echter aan ons om dat ook te erkennen en te herkennen.

En daarmee zijn we feitelijk terug bij onszelf. Waarom is de vredesbeweging in Westerse landen zo zwak? Volgens Diana Francis maakt de massaliteit van de demonstraties wereldwijd aan de vooravond van de Irak-oorlog duidelijk dat er een brede onvrede is over deze oorlogspolitiek. Als vredesbe-

weging appeleren we alleen niet aan deze brede onvrede, maar richten we ons te zeer op het doel om deze Irak-oorlog te voorkomen. We moeten ons niet richten op die afzonderlijke oorlogen, maar op het verschijnsel oorlog in het algemeen.

Op onze cultuur die in termen van oorlog is gaan denken en allerlei maatregelen neemt om het ook in onze structuren in te bouwen. Daartegen bestaat grote onvrede. Die zouden we moeten mobiliseren. Niet alleen door acties. Acties zijn in onze Westerse landen relatief ongevaarlijk; je wordt misschien gearresteerd, maar dat is dan ook meteen het ergste. Bovendien lopen actievoerders het risico in dezelfde sfeer van masculine heroïek met z'n eigen actiologica terecht te komen als militairen. De relatie met een omslag in het brede denken over oorlog en vrede moet centraal blijven staan; misschien is dat het meer vrouwelijke element.

Directe actie en cultuurverandering hebben elkaar echter nodig om tot daadwerkelijke, structurele veranderingen te komen.

Het grote probleem waar vredesactivisten in ons deel van de wereld mee te maken hebben is het ongeloof dat het allemaal nog wat uitmaakt. En daarom is het organiseren van steun, van cultuurverandering en uiteindelijk van structuurverandering zo broodnodig. Samen kunnen we dat, aldus Diana Francis die ons vervolgens een actieplan met 38 punten voorlegt waar eenieder wat van zijn of haar eigen gading in kan vinden. Want herdenken van oorlog en vrede moet leiden tot herscheppen. En daartoe biedt dit boek alle mogelijkheden.

Jan Schaake

Een Nederlandse vertaling van het 38-puntenplan staat op de website van Kerk en Vrede. Te bereiken via de Vredesspiraal-pagina.

Diana Francis. Rethinking War and Peace. Pluto Press, London, 2004.

60 jaar na dato: Oorlog Nederland-Indonesië

In Militia Christi van april 1946 staat redactielid ds. M. van der Voet stil bij de herdenking van de slag in de Javazee, waarbij schout bij nacht Karel Doorman de historisch geworden woorden sprak: "Ik val aan, volg mij!" In dit gebeuren was iets groots gelegen: hier waren mensen die tot hun uiterste hun plicht gedaan hebben. Ook Christus

gaat altijd weer tot de aanval over tegen onrecht en schijnheiligheid. Het is deze aanvalskracht, die wij alleen vanuit het geloof verstaan en die ons een geheel andere weg wijst, namelijk die van de dwaasheid en de ergernis van het kruis.

In het juninummer wordt gewezen op een brochure van H. van den Brink,

missionair predikant te Makassar met als titel Een eisch van Recht. Daarin pleit de auteur ervoor om het moeilijke vraagstuk van de dekolonisatie te benaderen vanuit waarachtige sympathie voor de drang naar zelfstandigheid: "Het is een verademing uit deze hoek een dergelijk geluid te vernemen over Indonesië."

De redactie schrijft tevens: "Waar 'Trouw' de gewoonte schijnt te hebben om geluiden van deze kant in het algemeen te negeren, ben ik dankbaar, dat wij langs dezen weg kennis kunnen nemen van wat er in sommige Gereformeerde Kringen gaande is over de verhouding Nederland-Indonesië."

MEDIA EN OORLOG:

Een Vergelijking van Berichtgeving in Vier Landen*

Rens Vliegthart,

Afdeling Sociaal-Culturele Wetenschappen, Vrije Universiteit Amsterdam, e-mail: r.vliegthart@fsw.vu.nl

De vraag naar de invloed van mediaberichtgeving op oordelen van het publiek over oorlogen is er ééntje, die de afgelopen jaren steeds vaker gesteld wordt.

Met de opkomst van geavanceerde technologieën en de groei van het aantal mediakanalen (televisiestations, maar ook het internet), is het mogelijk om de ontwikkelingen op het 'slagveld' in steeds meer in detail te volgen. Het meest voor de hand liggende voorbeeld hiervan is wel de beelden van bombardementen op Bagdad, die tijdens de Golfoorlog en de meer recente aanval op Irak, door CNN en andere globale televisiestations werden uitgezonden. Feitelijk was er weinig te zien, maar het leverde televisiekijkers genoeg op. Een ander voorbeeld is de berichtgeving van journalisten, die in laatstgenoemde oorlog met Amerikaanse legeronderdelen meegingen in hun trektocht door Irak. Of dit nu altijd even objectieve verslaggeving opleverde is een heel andere vraag, maar het publiek werd wel tamelijk precies op de hoogte gebracht van de Amerikaanse 'zegetocht'.

Echter, niet alleen de daadwerkelijke oorlog is onderwerp van uren televisie en duizenden pagina's krant. Ook over de politieke schermutselingen in aanloop naar zo'n oorlog wordt uitgebreid gerapporteerd. Politici, opiniemakers en halve en hele experts vallen over elkaar heen om hun idee over de redenen om wel of niet ten strijde te trekken. Allerlei maatschappelijke organisaties en dan vooral de vredesorganisaties proberen hun graantje mee te pikken en naast de berichtgeving over het door hun georganiseerde protest ook

meer inhoudelijke standpunten in de krant en op televisie te krijgen.

In mijn promotieonderzoek staat de vraag naar berichtgeving in verschillende Westerse landen centraal. In hoeverre is er sprake van een uniforme, globale (of dan in ieder geval Westerse) lijn van berichtgeving en hoe zijn eventuele verschillen te verklaren? Eén van de onderzoeken die ik daartoe heb uitgevoerd is naar de 'framing' van de (discussie over de) oorlog in Irak in kranten in vier verschillende landen. Het betreft een onderzoek naar in het totaal 12 kranten in Nederland, Verenigd Koninkrijk, Verenigde Staten en Duitsland in de periode 1 september 2002 tot en met 31 augustus 2003, in het totaal ruim 70.000 artikelen.

Een centraal concept daarbij is framing. Volgens de definitie van de Amerikaanse politoloog Robert Entman gaat het bij framing om 'het selecteren van bepaalde aspecten van een gepercipieerde werkelijkheid en het zichtbaar maken van deze aspecten in een tekst, om daarmee een bepaalde definitie van het probleem, een causale interpretatie, een morele evaluatie, en/of een oplossing naar voren te brengen'. In mijn onderzoek heb ik concreet gelet op vier aspecten waarop berichtgeving zich kan richten:

gestelde woordenlijsten.

De resultaten laten zien dat de verschillen tussen landen groot zijn. De tabel presenteert het gebruik van de vier verschillende framing-elementen, de toon en het debat in de vier landen. Een uitgebreide bespreking van de resultaten vraagt veel tijd en ruimte, maar ik wil hier vooral de bijzondere positie van Nederland noemen. Opvallend is dat de berichtgeving over de oorlog het meest positief is, het minste debat bevat en het minste aandacht voor protest heeft. Organisaties als Kerk en Vrede zouden dit natuurlijk liever heel anders zien.

Hoe zijn deze opvallende resultaten te verklaren? Dat is niet heel eenvoudig gezegd. Voor een deel zullen politieke factoren een rol hebben gespeeld: aan de éne kant was er geen grote politieke partij die zich consequent tegen de oorlog uitsprak of waren er binnen de regering weinig dissidente geluiden te horen. Verder kende de verkiezingscampagne van 2003, die in de onderzoekspriode viel, een sterke focus op nationale onderwerpen. Aan de andere kant was het debat misschien minder fel, omdat Nederland uiteindelijk besloot

in eerste instantie niet militair deel te nemen aan de oorlog. Ook een journalistieke verklaring kan denkbaar zijn: zou de Nederlandse journalist soms niet kritisch genoeg zijn en zijn oor te veel laten hangen naar de politici van grote partijen, in plaats van meer oog te hebben voor maatschappelijke organisaties die een ander geluid laten horen? Tenslotte kan men zich afvragen hoe actief en effectief organisaties binnen het Platform tegen de Nieuwe Oorlog hun mening hebben geprobeerd in de media te krijgen. Hoewel het natuurlijk altijd beter zou kunnen, heb ik het idee dat deze organisaties maar een beperkte invloed hebben. De ervaring bij veel mensen binnen deze organisaties dat zij slechts in het nieuws komen als zij een protestevenement organiseren en dat daarbij de daadwerkelijke boodschap nog wel eens verloren gaat blijkt uit een nadere analyse van de berichtgeving over het Platform tegen de Nieuwe Oorlog grotendeels te kloppen. En dat is jammer.

* Een uitgebreid verslag en verantwoording van gebruikte methoden is terug te vinden in Vliegthart, R.&H. Schröder (2006). Framing the War. A Cross-National Comparison of Newspaper Framing of the Iraq War in Four Western Countries. Te presenteren op het jaarlijks congres van de International Communication Association (ICA), 19-23 juni, Dresden, Duitsland. De paper is op aanvraag verkrijgbaar bij de auteur.

Tabel. Landenvergelijking van krantenberichtgeving in de verschillende Landen

	Redenen	Interventie	Gevolgen	Protest	Toon	Debat
Verenigde Staten	8781 (31.1%)	10120 (35.9%)	5926 (21.0%)	5048 (17.9%)	-0.14	2141 (7.6%)
Verenigd Koninkrijk	7354 (27.9%)	8425 (32.0%)	4632 (17.6%)	3928 (14.9%)	-0.13	1672 (6.3%)
Duitsland	4461 (22.4%)	5767 (29.0%)	4481 (22.5%)	2865 (14.4%)	-0.15	1662 (8.3%)
Nederland	2685 (24.4%)	2371 (21.5%)	2063 (18.7%)	489 (4.4%)	-0.06	474 (4.3%)
CHI-SQUARE (DF=3)	500.96***	819.42***	203.69***	1168.96***	401.74***	211.70***

Note: De gerapporteerde scores zijn het gewogen aantal artikelen en het percentage van het aantal artikelen waarin een bepaalde frame is gebruikt. *** het verschil is statistisch significant (1% overschrijdingskans)

Herdenken

Het oorlogsmonument in Enschede wordt één van de indrukwekkendste van Nederland genoemd. Het is een beeldengroep van Mari Andriessen die later ook de Dokwerker maakte. Het monument in Enschede heeft geen centrum; het zijn zes beelden die luakraak op een soort schaakbord lijken te zijn neergezet. De beelden vertegenwoordigen alle bevolkingsgroepen die ieder op hun manier onder het oorlogsgeweld hebben geleden: een Nederlandse sol-

daat, die niets heldhaftigs uitstraalt maar eerder angstig omhoog kijkt, een gijzelaar, een joodse vrouw met kind op weg naar het concentratiekamp, een vrouw met een kind in haar armen dat bij een bombardement is omgekomen, drie mensen in een concentratiekamp en drie mensen van het verzet. Dit monument laat je op 4 mei stilstaan bij alle groepen die onder de oorlog hebben geleden. Eenieder uit het heden kan zich met een of meer groepen identificeren. De commandant van de

vliegbasis Twenthe legt de krans bij de Nederlandse soldaat; een pacifist kan dat doen bij de burgerslachtoffers. In de nieuwe opzet van de 4 mei herdenking zal dit mogelijk veranderen. In een poging om het herdenken, 60 jaar na de oorlog, te actualiseren, wordt de herdenking uitgebreid tot de Nederlandse militairen die in verschillende 'vredesmissies' hebben meegevochten. Daarmee wordt de plaats van de omgekomen Nederlandse soldaat benadrukt. Ik heb niets tegen een actualisering, maar laten we dan ook de slachtoffers van oorlogsgeweld waar dan ook in de afgelopen 60 herdenken op 4 mei.

Actie met humor en creativiteit

Piet Vliegenthart

bronnen o.a.:

http://www.spunk.nl/articles/view_article.asp?id=1144407924105
www.clownarmy.nl

Hoe wordt er actie gevoerd ter wille van gerechtigheid en vrede? Hoe maak je duidelijk waar het je om is begonnen in de strijd om een andere, een betere wereld? In hoeverre is je wijze van doen transparant met het oog op het doel dat je beoogt? En lukt het je daarbij om dicht bij jezelf te blijven?

De laatste tijd is steeds vaker sprake van een nieuwe wijze van actie voeren, radicaal geweldloos. Kenmerkend is daarvoor de figuur van de clown als een bron van geweldloze, liefdevolle en creatieve inspiratie. De naam: clownsleger, ook wel Clolonel of Rebel Clowns genoemd.

"Wij verkondigen de oprichting van CIRCA Nederland. CLOLO-NEL / CLOwnelijk LOslopend NEderland's Leger. Ter verovering der lage landen en omstreken!"

Dames en Heren, jongens en meisjes en alles daar tussenin, wij zijn trots u aan te mogen kondigen, de grote, ongevenaarde, hoogst paradoxale, gruwelijk groteske, nieuwbakken wereld van het Clowns Leger. Wij ontspringen daar, waar het Wereldwijde Woekermonster van het Grote Gewin haar grijze, dodelijke saai, ommenselijke klauwen gelegd heeft op onze wonderlijke, diverse, groene planeet."

een andere wijze van actievoeren

Zo begint het eerste officiële clowns communicé, waarin in de kring van de anti-globalisten (of beter gezegd: anders-globalisten) gewag wordt gemaakt van een andere wijze van actievoeren. Kenmerkend voor deze wijze is de figuur van de clown. Het is niet louter

een nieuwe manier van actie en protest. Het is meer dan dat. Het gaat er om dat de actievoerder in zichzelf de zg. "innerlijke clown" op het spoor komt als een diepe bron van verzet tegen de globalisering van onze wereld die ten koste gaat van mens en milieu.

traint in de oude kunsten van het clownschap en geweldloos direct actievoeren. Leer geniaal onnozele tactieken! Geniet van de subversieve vrijheid van je innerlijke clown! Als je denkt dat het iets voor jou is: volg je neus en kom naar onze tweedaagse training."

afgelopen zomer Shell hiervoor te gaan bedanken. Verkleed als clown kwamen deze actievoerders naar een Shell-filiaal om hier alvast zwemles te geven. Dit is één van de vele ludieke acties die er gevoerd werden tijdens de G-8 top. De op speelse wijze actievoerende

maat. Ver weg voorbij de sfeer van bijvoorbeeld Balkenende en Verdonk."

Jennifer, die een training voor het clownsleger volgde: "Je leert de clownlogica; alles 360 graden omdraaien. Wanneer een clown problemen krijgt met de ME gaat hij ze bijvoorbeeld niet tegenwerken. We proberen ze omver te werken door juist mee te werken. Wanneer de ME zegt 'verwijder jezelf', dan zullen wij spontaan iedereen verwijderen, zodat er alsnog chaos ontstaat. We creëren verwarring." "We hebben al oude legerkleding maar nu moeten die nog even opgepimpt worden op een clownachtige manier, zodat we een echt leger worden. We doen ook typische armydingen zoals salueren en marcheren. Alleen hebben we hierop onze eigen varianten. Bijvoorbeeld de Silly Salut, hierbij mag je zelf weten wat je doet, zo lang het maar clownsachtig is. Je moet trouwens niet denken dat we onszelf niet serieus nemen. We zijn niet zomaar voor de lol een beetje aan het clownen, we willen er wel degelijk iets mee bereiken."

begonnen in Engeland

Bij de oprichting van een Nederlands clownsleger wordt aangesloten bij een initiatief dat in Engeland is begonnen, het zg. Circa: Clandestine Insurgent Rebel Clown Army. Dit "leger" kwam reeds bij diverse gebeurtenissen in Engeland in actie en heeft inmiddels in een aantal andere landen (o.a. in België, Frankrijk, Duitsland) een vervolg gekregen. En dus ook in Nederland. Het meest in het oog lopend was tot nu toe het protest in de zomer van 2005 ten tijde van de bijeenkomst van de G 8 in Schotland.

nu ook in Nederland

In Nederland zijn inmiddels enkele trainingsbijeenkomsten gehouden. In de werving daarvoor wordt het volgende gezegd: "Word lid van een gevechtseenheid bewapend met nietsontziende liefde en ge-

waarom en wat?

Wat bezielt mensen toe te willen treden tot het clownsleger en wat stelt hun clowneske tactiek voor als het gaat om het protest ter wille van een andere wereld, gekenmerkt door geweldloze liefde? Op de website van Spunk, een zich "volwassen" noemend internetmagazine bestemd voor jongeren, is een interview te lezen van Nathalie Wouters met twee leden van het Nederlandse clownsleger. In de inleiding wordt verteld over de genoemde actie rond de bijeenkomst van de G 8 vorig jaar: "Shell draagt een grote steen bij aan het global warming-probleem en op lange termijn zal de aarde hierdoor compleet onder water komen te staan. Dát is nog eens gek, dachten de leden van The Clandestine Insurgent Rebel Clown Army (C.I.R.C.A.) en ze besloten tijdens de G-8 top in Schotland

Rebel Clown Army groeit dan ook gestaag in Engeland. Weer eens wat anders dan kwade gezichten, onsubtiele spandoeken en harde woorden."

'Rebel Clowns' aan het woord

Salavila (voluit Colonel H.Salavila), één van de eerste Rebel Clowns in Nederland: "Omdat politici, het bedrijfsleven en de absurditeit van deze maatschappij vaak voor veelal misplaatste 'humor' zorgen, wordt het de hoogste tijd om er met een Clown Army heel andere, veel creatievere en vooral spontanere humor tegenover te stellen. We gebruiken humor en nietsontziende liefde als een niet te onderschatten wapen dat juist nu nodig is! Clowns draaien het geijkte perspectief om. We willen een steentje bijdragen aan het ontstaan van een heel ander politiek-cultureel kli-

wat stelt het voor?

Inmiddels telt het clownsleger in Nederland enkele tientallen leden. Wat stelt dat voor? Misschien wel meer dan je denkt als je jezelf in gedachten een clown in een groot circus voorstelt. In zijn eentje kan hij een grote menigte van mensen boeien en tot nadenken brengen. Dat gebeurt vaak op een verrassende, onverwachte manier die gekenmerkt wordt door een gedrag als dat van een kind: spontaan, naïef, ontwapenend en eerlijk. En altijd: vol humor.

Je kunt je voorstellen dat zo'n gedrag niet iedere actievoerder zonder meer goed afgaat. Het vraagt ook om meer een gerichte training. Het gaat om wie jezelf bent en wat je met je meedraagt: het kind in jezelf, in de taal van Circa: "the inner clown".

Youth for a Nuclear Free Europe

"Voor Moeder Aarde" is bezig met een project over de nucleaire problematiek in Europa. Kerk en Vrede is daarin de Nederlandse partner. Enerzijds vanwege onze aandacht voor Europa en de mogelijkheden die de eenwording al dan niet biedt voor duurzame vrede. En anderzijds is er een verwevenheid van vreedzame nucleaire toepassingen en wapens.

Het zou geweldig goed zijn, als met name jongeren hier op geattendeerd konden worden; om ze meer en beter te kunnen betrekken bij een "nucleair vrij Europa".

Er moet een campagne opgezet worden

die over een langere termijn de aandacht voor deze thematiek zal vasthouden. In heel Europa en met gebruikmaking van lokale initiatieven. Er zijn 10 dagen van uitwisseling gepland in de zomer van 2006. De bedoeling is om daar bouwstenen voor zo'n programma te leveren, en er de nodige deskundigheden voor te kweken. Het moet het begin worden van een Europees netwerk van actieve jongeren.

Er staan bezoeken aan vredeslokaties op het programma; campagnetechnieken; ontmoeting met de campagne van Burgemeesters voor de Vrede, en vele

andere workshops. Er zal ook een thema-fietstocht zijn. Herdenking Hiroshima in Brussel is een onderdeel. Vreedzame demonstratie bij Natovliegbase.

Genoeg dus, om er een 10-daags uitwisselings project voor op te zetten. Van 31 Juli tot en met 10 Augustus. In Ieper, België. De voertaal is Engels, want men verwacht deelnemers uit allerlei Europese landen.

Wil dit eens uitzetten in uw circuits!!

Op ons bureau is de volledige beschrijving van het project beschikbaar. En we zouden daar ook graag de aanmelding van jongeren willen noteren.

Clemens Ronnefeldt

Zoals indertijd naar Irak, ging nu een IFOR-delegatie naar Iran voor rechtstreekse contacten met enkele groepen uit het volk. Clemens Ronnefeldt, coördinator voor vredesvraagstukken bij onze Duitse zusterorganisatie, de Versöhnungsbund, was de enige niet-Amerikaan in de vredesdelegatie van 16 personen. Hij doet verslag.

“Voordat de landing ingezet wordt, meldt de commandant dat het verboden is welke vorm van alcohol ook in te voeren in Iran. Een moslima naast mij werkt net haar laatste druppel wijn weg.

In Teheran, een stad van 12 miljoen inwoners, is de lucht om te snijden van de smog. Veel mensen lopen met een zakdoek voor de mond. Tijdens ons verblijf krijgen de schoolkinderen twee dagen vrij, zodat er minder auto's op straat zijn. Onder onze contacten is een milieuoorganisatie van vrouwen, de WSAEP, sinds 1993 actief en sinds een jaar officieel een NGO. De WSAEP telt zo'n 5000 leden, waaronder 1040 in Teheran. Ze protesteerden tegen de bouw van een snelweg, vanwege de vernietiging van een belangrijk bosgebied. Met aankoop van land trachtten men de bouw te blokkeren, men plaatste auto's voor de bulldozers. Niets hielp, de snelweg is er gekomen.

Ze vertellen ons, dat er wel vooruitgang is op het punt van duurzame energie; er zijn contacten met Duitsland voor zonne-energie en met Zwitserland voor aardwarmtecentrale. In het hele land zijn milieugroepen actief. Over kernenergie zijn de WSAEP-leden eenduidig negatief: voor het afval is er wereldwijd nog geen oplossing. Over buitenlandse investeringen zijn ze ambivalent. Het zou arbeidsplaatsen opleveren, maar juist de buitenlandse firma's dragen sterk bij aan het milieuprobleem.”

Indrukken van een IFOR vredesdelegatie in Iran

Delegatie met Moris Motamed, parlementslid namens de joodse minderheid, in de synagoge in Teheran.

“Op onze 10-daagse reis door het land worden we overal bijzonder hartelijk verwelkomd. De Iraanse gastvrijheid is indrukwekkend. Overal worden we direct omringd door mensen die met ons in gesprek willen. Bij een bezoek aan een school voor journalistiek worden we vanuit de ramen al toegezwaaid. De directeur is afwezig, wat ons vermoedelijk meer vrijheid geeft. Twee studentes en twee studenten vertellen ons hoe hun studieprogramma er uitziet. Zo'n 500 studenten voor drie hoofdrichtingen: journalistiek, vertaling, fotografie. De eerste vraag aan ons is: Wat heeft IFOR gedaan om een vredesproces tussen Israël en Palestina te bevorderen? We vertellen over onze contacten en inspanningen: met vredesgroepen aan beide zijden, met Israëlische dienstweigeraars, gezamenlijke uitnodigingen. Als wij vragen naar de perspectieven voor hun werk is het antwoord: ‘We willen feiten weergeven zoals ze zijn. In geen enkel land kennen de media volkomen vrijheid.’ Als we informeel in kleine

groepjes verder praten, klikt een studente de website van IFOR in de VS aan. Ze kunnen in de computerruimte ook Duitse mediawebsites krijgen, vertelt ze, die bij haar thuis geblokkeerd zijn. Op de school zijn bijna alle websites toegankelijk. Verder meldt ze, dat na de verkiezing van de nieuwe president Mahmud Ahmadinejad enkele leraren vervangen werden door conservatieven. Ook is er bonje met de schoolleiding over de kleding van de vrouwen: hun zwarte rok te kort, hun hoofddoek te ver naar achteren getrokken. ‘Veel journalisten doen hun werk en houden zich verder koest’, aldus onze informanten.

“Naast deze maatschappelijke contacten waren er religieuze contacten. Zo bezochten we Dr. Gorian Babian, aartsbischof van de Armeense kerk in Isfahan. Hij vertelt hoe hij tijdens de revolutie van 1979 VS-soldaten zag vluchten en nachtclubs zag branden. Maar de kerk werd met rust gelaten, omdat ze geaccepteerd zijn. ‘Persoonlijke relaties zijn in

deze regio van groot belang – om bruggen te bouwen en in conflicten te kunnen bemiddelen’.

In Qom, de heilige stad die te boek staat als de meest conservatieve plek in Iran, bezoeken we de Stichting Imam Ali, die vertalingen en publicaties verzorgt. Ook ontmoeten we Mohammed Al-Hassoun, directeur van het Centrum voor religieonderzoek. Zijn visie: ‘de islam omvat alle aspecten van het private, sociale en politieke leven, daarom is het geen probleem dat de islam een staatsgodsdienst is.’ Een collega, Ahmed Haneef van de Islamic International Foundation, denkt politieker. ‘Natuurlijk is het mogelijk kritiek te hebben op de regering. Maar onacceptabel zijn de terreuraanslagen van de Mudjahedin al Kalq, die in Iran opereren vanuit Irak, en zo in opdracht van de CIA angst zaaien.’ De heer Al Hassoun vraagt ons om de dubbele moraal ten aanzien van het Midden Oosten te bekritisieren. ‘Israël heeft tot op heden noch zijn atoompro-

gramma gemeld, noch zich onderworpen aan de controle van het Internationale Atoomgezelschap in Wenen – wat Iran wel gedaan heeft.’ De weg van Qom terug naar Iran duurt eindeloos. Veel gelovigen waren voor het vrijdaggebed in Qom en keren ook terug naar de hoofdstad. Langs de snelweg zien we het enorme mausoleum van Ayatollah Khomeini, voor wiens begraving indertijd ruim zes miljoen mensen uitliepen.

In Teheran bezoeken we ten slotte op zaterdag de belangrijkste synagoge die de gelovigen net verlaten, herkenbaar aan hun hoofdbedekking. Moris Motamed, parlementslid namens de joodse minderheid, heet ons welkom. ‘Voor de revolutie van 1979 waren er 100.000 joden in Iran, nu zijn we nog met 25.000. Ook veel rabbijnen verlieten het land, nu zijn er maar drie over.’

We horen dat er in Teheran en Shiraz speciale joodse scholen zijn, voor 6 tot 18 jarigen. Zo'n 40% kiest voor de joodse school, 60% kiest voor de staatscholen. Ook joodse mannen hebben dienstplicht, maar ze worden doorgaans gestationeerd in de buurt van hun woonplaats, om synagogebezoek en kosjer eten mogelijk te maken.

‘Als het om arbeidsplaatsen gaat bij de overheid of aan universiteiten, dan worden religieuze minderheden gediscrimineerd’, aldus Motamed. En hij vertelt dat hij zich bij Ahmadinejad heeft beklagd over diens grove uitlatingen aangaande Israël.

Met name ook in studentenkringen worden de huidige Iraanse president en zijn anti-Israëlische uitlatingen scherp gekritiseerd en afgewezen. We zagen in Teheran een BBC-uitzending waarin studenten helder zeiden: ‘We hebben te hard moeten vechten voor onze vrijheid, we willen het oude systeem niet terug.’ In het tumult werd een mullah zijn tulband van het hoofd gerukt. Onze intensieve contacten in Teheran, Esfahan, Shiraz en Qom lieten niet de indruk na, dat president Ahmadinejad de bevolking vertegenwoordigt.

Seminar over Vrede en Conflict

Economie als een wetenschap van Vrede en Conflict is de titel van de studiebijeenkomst die op 22 juni 2006 in Den Haag plaats vindt. De bijeenkomst wordt georganiseerd door de Stichting VredesWetenschappen en het Institute of Social Studies. De belangrijkste spreker is Professor dr Scott Gates van het bekende Peace Research Institute Oslo; hij zal spreken over ‘Een economische analyse van het verschijnsel ‘kindsoldaat’.

Kernvraag van het seminar is: Hoe relevant is economisch onderzoek in kwes-

ties van conflict en vrede? De bijeenkomst vindt plaats met medewerking van de Nederlands-Vlaamse Vereniging voor Economie en Vrede (www.EPSEU.org).

Plaats van de bijeenkomst: het Institute of Social Studies, Kortenaerkade 12 in Den Haag.

De Stichting VredesWetenschappen (SVW, zie: www.stichtingvredeswetenschappen.nl) is eind 2004 opgericht met het doel de bevordering van het wetenschappelijk onderzoek naar de

voorwaarden voor vrede. De SVW tracht haar doel vooral te bereiken door het vestigen van bijzonder leerstoelen vredeswetenschappen aan Nederlandse Instellingen voor Hoger Onderwijs.

Inmiddels zijn twee bijzondere leerstoelen ingesteld; deze belichten de vrede vanuit een economische, respectievelijk een juridische invalshoek. De één aan het Institute of Social Studies (www.ISS.nl) en de ander aan de Universiteit Utrecht (www.UU.nl) Aan de Utrechtse Universiteit is onlangs gevestigd de V.J. Koningsberger

leerstoel *Vredesopbouw en de Rechtsstaat*. Deze leerstoel wordt bekleed door Professor dr. G.S.C.M. Hesseling. De houder van de leerstoel aan het ISS *Economics of Conflict and Peace* is Professor dr S. Mansoob Murshed, die aansluitend aan de studiebijeenkomst om 16.00 uur zijn inaugurale rede zal houden.

Nadere informatie bij Herman van Bommel, Secretaris van de Stichting VredesWetenschappen e-mail: hj.van.bommel@kpnplanet.nl tel. 071 561 29 17

KERKEN ACTIEF TEGEN VROUWENHANDEL

In de schaduw van het WK Voetbal

Stichting Religieuzen tegen Vrouwenhandel

Het feest belooft groot te worden en ook de oranje-gedraaide is in volle gang. Parallel aan de groot-scheepse voorbereidingen om het wereldkampioenschap goed te laten verlopen, zijn er intensieve en internationale acties gaande om de ernstigste vormen van slavernij die zo'n WK omgeven, in te dammen, te voorkomen of ten minste bekend te maken.

Ondanks al jaren lopende acties voor "fair balls" en tegen vrouwenhandel, lijkt het besef over deze vormen van slavenarbeid niet door te dringen tot de grote massa. Dat werd bijvoorbeeld pijnlijk duidelijk toen onlangs bisschop Muskes optrad in het programma van Catherine Keyl, en daar aandacht vroeg voor de vrouwenhandel rond het WK en de acties ertegen. Tot drie maal toe hield Catherine wat lacherig vol dat die vrouwen wel uit zouden zijn op goede verdienen.

Invallend is op het nieuws signaleerd, dat er in Berlijn een groot prostitutiepaleis is bijgebouwd voor het gerief van spelers en bezoekers, maar dat mogelijk een deel van de vrouwen er gedwongen zullen werken. Enkele rechtstreekse vragen aan anonieme vrouwen leken dan weer het tegendeel te bewijzen.

Netwerken tegen vrouwenhandel

Al jaren zijn er internationaal netwerken van meest kleine organisaties, die proberen vrouwen te beschermen tegen vrouwenhandel. Door waarschuwing, door hulp bij het uitstappen. Ook diverse kerken raken steeds meer betrokken. In Nederland is bijvoorbeeld de Stichting Religieuzen tegen Vrouwenhandel (SRTV) actief om via al haar kanalen folders te verspreiden in de gebieden van herkomst: Oost Europa, Latijns Amerika, Azië, Afrika. Door de internationale

organisatievorm van religieuzen is dat niet moeilijk. In diverse talen worden vrouwen gewaarschuwd voor bijvoorbeeld de valse aanbiedingen van werk, om nooit hun paspoort af te geven als ze door iemand naar Europa gehaald worden, en wat te doen als ze toch in de vrouwenhandel verzeild zijn geraakt. Al jaren lopen de schattingen richting 50.000 vrouwen die per jaar het rijke deel van de Europese Unie worden binnengehaald in het kader van vrouwenhandel.

Rond de Olympische spelen in Athene werden duizenden

producenten waar de ballen "netjes" geproduceerd worden. In Pakistan zijn grote productiecentra, waar mannen in stoflige loodsen werken, en per voetbal 50 cent krijgen, 2 % van de eindprijs van de bal. Een getrainde naaier kan er drie per dag maken. Het levert een inkomen op van € 35 per maand, wat ligt onder het Pakistaanse minimumloon.

De Evangelische Kirche Deutschland (EKD) werkt samen met de Duitse voetbalbond en de Internationale voetbalbond om de aankoop van "Faire ballen" te stimule-

ren en dus de ballen te kopen bij bedrijven die fair laten werken en fair betalen.

ren en dus de ballen te kopen bij bedrijven die fair laten werken en fair betalen. De mannen confronteren met de vraag naar hun prostitutiegedrag en erop wijzen dat de kans groot is dat ze terecht komen bij een vrouw die werd gedwongen tot dit werk. Van groter belang nog zijn de acties die zich rechtstreeks richten op de hoerenbezoekers. Er worden massaal folders verspreid waarin mannen tips krijgen aangeboden, hoe ze kunnen signaleren of de vrouw die hen ten dienste staat gedwongen is of uit eigen initiatief tot dit werk kwam. En wat zij in geval van signalen van dwang kunnen doen. De vrouwen die via de vrouwenhandel

rig informatie over de beide acties, rond de voetbal en rond de vrouwenhandel. Ook is er een telefoonnummer beschikbaar gesteld voor vrouwen die contact willen zoeken en om hulp vragen.

Vrouwen uit Roemenië en Letland waren al in Berlijn ter bespreking van mogelijkheden om preventief te waarschuwen en van kansen om vrouwen te helpen die toch verstrikt raakten in deze vorm van slavernij.

"Zet vrouwenhandel buiten spel"

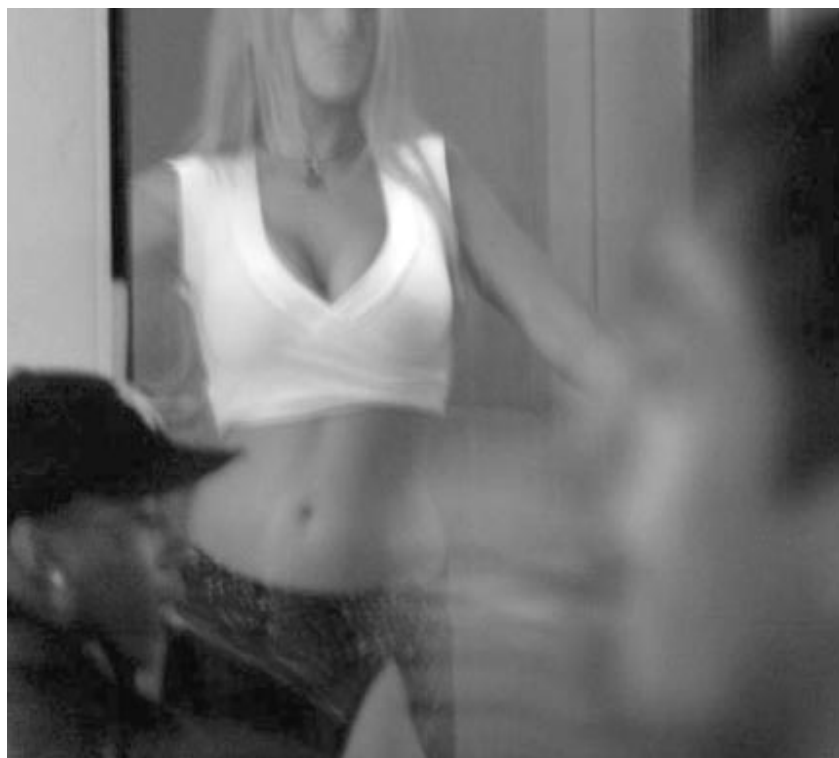
Recent, van 29-31 mei, was o.a. in Nederland een internationaal congres van de CCHE (Christian Communities in Migrants in Europe) waarvan de PKN en de RvK lid zijn. Het is een derde internationale samenkomst rondom de problemen van de mensenhandel. Uiteraard ging de conferentie voor een deel ook over het WK.

Er is speciaal voor het WK een stempel ontworpen door de SRTV en Kerkinactie, "zet vrouwenhandel buiten spel". Binnen deze conferentie werd het stempel aangeboden aan de KNVB met het verzoek alle uitgaande post van dat stempel te voorzien. Tevens werd de KNVB verzocht om onder de supporters bekend te maken dat er een speciaal telefoonnummer is in Duitsland voor hulp aan slachtoffers van vrouwenhandel, met het verzoek bij een eventueel bezoek aan prostituees dat nummer te geven als er vermoeden rijst van gedwongen prostitutie.

De Raad van Kerken Nederland gebruikt het stempel op al haar poststukken. Het stempel is in vijf talen verkrijgbaar: Nederlands, Duits, Engels, Roemeens en Russisch. Men hoopt op veel organisaties die het stempel willen gebruiken voor hun poststukken.

Het WK-stempel tegen vrouwenhandel is te bestellen bij Kerkinactie, Postbus 456, 3500 AL Utrecht en bij SRTV, St. Janssingel 92, 5211 DA Den Bosch, sttv@sttv.info.

In vijf talen, per stempel € 20,-

vrouwen uit Oost Europa geïsoleerd gehouden van de samenleving. Veelal zijn de hoerenbezoekers hun enige contact met de buitenwereld. Het is dus een wijze opzet, om niet moralistisch dit probleem aan te pakken, maar integendeel de bezoekers tot bondgenoot te maken in de strijd tegen de gedwongen prostitutie. De EKD verschaft op haar website (www.ekd.de) uitvoer-

Hoerenlopers als helpers

Daarnaast is de EKD, samen met de Evangelische Frauenarbeit Deutschland een forse campagne begonnen tegen de vrouwenhandel die de WK zal gaan begeleiden. Op een aantal centrale punten, zoals Bahnhof Zoo in Berlijn, zullen grote posters worden aangebracht

in de prostitutie verzeild raakten, worden scherp bewaakt en geïsoleerd gehouden van de samenleving. Veelal zijn de hoerenbezoekers hun enige contact met de buitenwereld. Het is dus een wijze opzet, om niet moralistisch dit probleem aan te pakken, maar integendeel de bezoekers tot bondgenoot te maken in de strijd tegen de gedwongen prostitutie. De EKD verschaft op haar website (www.ekd.de) uitvoer-

Oecumenisch Modelproject Voetbal meets einander (10 en 11 juni 2006 Enschede en Gronau-Duitsland)

Duitse en Nederlandse christenen brengen het motto "Te gast bij vrienden" van het FIFA wereldkampioenschapvoetbal in de praktijk.

De Protestantse Kerk in Nederland (regio's Overijssel en Gelderland) en de Evangelische Kirche in Westfalen nodigen uit voor een bont ontmoetingsfeest rondom het voetbal. In het kader van de

Oecumenische Modelprojecten van de Evangelische Kirche wil men een grensoverschrijdende ontmoeting tussen Nederlanders en Duitsers tot stand brengen. Zo wil men een verbinding maken tussen geloven, het leven in een wereldwijde gemeenschap en maatschappelijke verantwoordelijkheid. "Voetbal meets einander" is zo'n grensoverschrijdend modelproject.

Verschillende activiteiten zoals een barbecue, theatervoorstellingen, klimwandelen, interactief Spel zonder Grenzen, tweetalige oecumenische kerkdienst en een Duits-Nederlands "Levend voetbal" worden georganiseerd op de campus van de universiteit Twente in Enschede of in het Rock-en-Popmuseum Gronau. De aanwezigen kunnen de voetbalwed-

strijden op een groot scherm volgen. Voor de meeste activiteiten moet men zich wel van tevoren aanmelden. Voor verdere informatie zie www.ekvw.de of www.gelderland.pkn.nl

Vier het mee op 10 en 11 juni in Gronau en Enschede!

Nederlands contactpersoon van het evenement: Egbert van der Stouw. Tel. 026 - 3551715 of e-mail: e.vander.stouw@pkn.nl

Kerken zonder Grenzen

Louis Bohté, Franciscaan,
bericht vanuit Bethlehem

"Paasfeest, het belangrijkste feest voor christenen met de boodschap, dat de dood niet het laatste woord heeft. Het is een uitdagende boodschap, nu de wereld er steeds dodelijker uitziet. Hier in Palestina zijn de vooruitzichten somber. Een democratisch gekozen regering wordt volledig geïsoleerd. Zelfs religieuze leiders worden onder druk gezet om geen contact met de huidige Palestijnse autoriteiten meer te hebben. Fathmer Amjat vertelde, dat de overheidsziekenhuizen in de regio van Bethlehem geen medicijnen meer hebben. En toch heeft de dood niet het laatste woord."

Zo begint een van de wekelijkse brieven die Louis Bohté schrijft aan zijn Nederlandse relaties vanuit Bethlehem. In de zomer van 2001 kreeg hij als bestuurslid van BTVN te horen van de mogelijkheid om als burgerwaarnemer naar Israël/Palestina te gaan. Dat sprak hem erg aan. "In Nederland beperkt het vredeswerk zich tot vergaderen, demonstraties en wakes (Franciscaanse Vredeswacht). Ik had het idee daar meer iets concreets te kunnen doen. Als lid van het eerste team burgerwaarnemers van UCP was ik in Bethlehem gestationeerd. Ik kreeg al meteen te maken met de moord op Ze'evi, aftredend minister van toerisme. De steden in de West Bank werden opnieuw bezet.

Ik voelde mij prima op mijn plaats en merkte, dat de mensen mijn aanwezigheid op prijs stelden. Over het algemeen voelen de mensen zich in de steek gelaten en door de Israëliërs als dieren behandeld. Ik wilde dan ook graag terugkeren en als minderbroeder was dat goed mogelijk. Stap voor stap leer ik de situatie beter begrijpen en snap ik waarom het conflict eindeloos lijkt voort te duren".

We lezen uit zijn brieven:

Leven in Palestijns gebied

Bethlehem, 16 april

Ik las meer over de rampzalige ontwikkelingen in Irak met als voornaamste oorzaken de vernietiging van de infrastructuur

En toch heeft de dood niet het laatste woord

voor de veiligheid, het oude leger, en de vernietiging van de economische infrastructuur. Een samenleving kan niet zonder een gegarandeerde veiligheid en passende economie functioneren.

Er zijn gelukkig ook andere geluiden zoals een ander joods geluid. Zij hebben een eigen website: eajg.nl. Daar vond ik het rapport van twee Amerikaanse wetenschappers over de Israëlische lobby en de buitenlandse politiek van de Verenigde Staten. Afgelopen maandag was net als de week ervoor alles dicht in Bethlehem, nadat het leger een Palestijn had doodgeschoten. Israël heeft hier geen last van, zo'n sluiting is een machteloos gebaar.

23 april

Spoedig zal het dreigen met sancties voor ieder die met de Palestijnse autoriteit samenwerkt zich doen voelen. Nu al kunnen mensen die voor de PA werken niet op de pof kopen in winkels, hun salaris is immers niet gegarandeerd.

De jongste aanslag in Tel Aviv is afschuwelijk en heeft alleen maar negatieve gevolgen voor de Palestijnen met afsluiting van checkpoints. In gesprek

met een Palestijn die hier op bezoek was merkte ik dat hij getroffen is door de situatie. Hij realiseert zich terdege dat Israël het zich knap moeilijk maakt: een klein land dat door steeds meer Arabieren omgeven wordt die het steeds meer gaan haten. Dit kan niet goed gaan.

Lezers van mijn brieven melden me dat de website van eajg.nl inderdaad een schat aan informatie bloot legt. Er zijn meer media met veel informatie. De website van Ha'aretz: "Zelfs ministers van Hamas zijn legitieme doelen voor moordaanslagen", en dichter bij huis in het Reformatorische Dagblad: "Waji Qawwas, vorig jaar gekozen als burgemeester van Qalqilyah, zat 44 maanden gevangen zonder in staat van beschuldiging te zijn gesteld, zogenoemde administratieve hechtenis. Hij is nu 'vrij'."

30 april

Hoe gecompliceerd de verhoudingen tussen christenen en moslims zijn merkte ik deze week aan een voorval: op zondag ging ik op paasbezoek bij Elias van het AEL. Elias vertelde aan de andere aanwezigen over mijn inzet voor bepaalde

een ander regiem in Iran te komen en nu ook binnen Iran speciale eenheden hebben, net als indertijd in Irak. Dan heeft Iran niets meer te verliezen. Met bovendien aan weerszijden VS-leger en alliances...

Op de receptie bij de Nederlandse vertegenwoordiger in Palestina hoorde ik, dat Hamas uit een gematigde en een radicale vleugel bestaat, één in de West Bank en Gaza en één in Syrie. De laatste is verantwoordelijk voor de smokkel van wapens naar Jordanië. Als politieke organisatie is Hamas amateuristisch, Fatah trouwens ook. Een belangrijke factor is, dat in de Arabische wereld toegeven onder druk als zwakte wordt gezien. Het VS beleid om van Hamas eenzijdige toegevingen af te dwingen, is dan ook contraproductief en zal tot meer bloedvergieten leiden.

7 mei

Ik voel spanning in de lucht hangen vanwege de nijpende financiële situatie in veel gezinnen. De VS speelt het hard. Zelfs het voorstel dat Egypte de salarisbetalingen rechtstreeks zou regelen, wordt afgewezen als oplossing.

14 mei

Op bezoek bij een oude Palestijn met goede herinneringen aan zijn arbeidstijd in Israël, komt een vriend langs die bij de veiligheidsdienst werkt. Hij vertelt over een overeenkomst tussen Israël en de Palestijnse Autoriteit een week voor de dood van Arafat, volgens welke Hamas in de volgende regering zou zitten. Dit spoot met een rapport over de Israëlische lobby en de buitenlandse politiek van de VS: 'Sharon's strategy contributed directly to Hamas' recent electoral victory'. Sharon's belang bij een overwinning van Hamas? Met Hamas in de regering kan geen land meer druk uitoefenen voor concessies aan de Palestijnen 'want je gaat toch geen terroristen steunen'.

Taalverloeding. Gisteren meldde Teletext de dood van zes militanten in de Gazastrook, onder wie een kind van vijf: ook een militant?

redactie YHS

Ook voor de Vredesweek van 16-24 september 2006 (motto: "De ander dat ben jij") heeft Pax Christi in samenwerking met IKV en Kerk en Vrede een Liturgiekrant ontwikkeld die vanaf half mei beschikbaar is. Centraal staat het vrede stichten in de eigen stad door ook ruimte te geven aan de vreemdeling die in onze steden woont. Van de vele lezingen die deze week op de verschillende

roosters staan wordt Jesaja 56 nader toegelicht, de terugkeer van het Joodse volk uit Ballingschap naar hun land dat inmiddels door anderen wordt bewoond. Het openingsartikel 'Integreren? Participeren is beter' is ge-

schreven door bisschop Van Luyn en behandelt de reeks crises waarin onze samenleving terecht kan komen als we niet goed met elkaar omgaan. In het artikel 'Inburgering in de stad van God' gaat het over Augustinus' idee van

vrede. Vrede in de stad Gods, die alleen mogelijk is wanneer we de vrede als werkwoord betrekken op de verschillende gebieden van ons samenleven.

De Liturgiekrant kan voor € 3 besteld worden bij Pax Christi, Postbus 19318, 3501 DH Utrecht. Telefoon 030-2333346 en e-mail paxchristi@paxchristi.nl

Liturgiekrant 2006

indonesiestuk werd twee keer benoemd op pagina 4 en hier.

Voorstel:

Indonesie op 4 laten
borduren verkort hier met illustratie

Agenda: schrappen plaatsnamen geeft onduidelijkheid!!
Toevoegen? Vredesweek: kerken, leden, hang de (PACE)vlag uit!

Agenda

vr 2 jun t/m zo 4 jun

Internationale bijeenkomst
Vredeswerkers voor een
Geweldloosheidscultuur

Met 6 grote plenaire bijeenkomsten en meer dan 60 workshops. Van vredeseducatie en het antwoord van de vredesbeweging op de branden in de Parijse voorsteden, tot Europese militarisering en vredesactiviteiten in het grote Merengebied in Afrika. Ook Nederlandse inbreng.. Vanuit Ned. kan samen worden gereisd. Org: Franse + internat. coördinatiegroep v/h Decennium voor een cultuur van Vrede en Geweldloosheid. Info: 030-2316666 (= Ned. Platform). E-mail: platform@vredescultuur.nl. Web: www.vredescultuur.nl.

za 3 jun - 14:00

Demonstratie Tegen de oorlog in Irak

Als onderdeel van de anarchistische Pinksterlanddagen (PL). Centrum. Org: PL 2006. Web: www.pinksterlanddagen.nl.

za 10 jun - 24:00

Wandeling Nacht van het Zuiden

Een nachtwandeling vol multiculturele belevenissen. Thema: 'Oorlog en vrede'. Van Eindhoven naar Riethoven langs de Dommel. Naar keuze 15 of 25 km. Verzamelen kan al vanaf 22:30 uur. Scoutinggebouw A. Roncalli, Locatelli-straat 1. 8 euro. Org: COS

Oost Brabant. Info: 040-2443063. E-mail: s.peeters@cosoostbrabant.nl. Web: www.cosoostbrabant.nl.

zo 11 jun t/m zo 25 jun

Cursus Over vrouwen in Israel en Palestina

'Encounters in between, A women seminar in Israel and Palestine'. Org: Swedish Theological Institute, Stichting CoME, Platform en Hagar en PKN Church. Info: 075-6402271 (D. van der Sluis). E-mail: do.sluis@wxs.nl.

di 20 jun t/m wo 16 aug

Expositie Hiroshima & Nagasaki, waarschuwing voor de toekomst

40 Panelen met schilderijen en foto's over de gevolgen van de atoombomexplosies. Tevens aandacht voor de latere atoomproeven en de latere campagne Burgemeesters voor Vrede. Opening 4 juli door burgemeester Akiba van Hiroshima. Stadhuis. Info: 030-2722940.

zo 16 jul t/m vr 21 jul

Antimilitaristisch actiekamp Is Het Hier Oorlog?

Paralleel aan de Nijmeegse Vierdaagse en als protest tegen het hoge militaire gehalte daarvan, organiseert Is Het Hier Oorlog zijn eigen wandeltochten. Op de camping is een veldkeuken waar vegetarisch gekookt wordt. Kampeerterrein De Meene, Markslagweg 6. Kamperen in eigen

tent of overnachten in nabijgelegen NIVON-Huis (zelf reserveren!). Org: Antimilitaristische wandelgroep Is Het Hier Oorlog?. Info: Barbara en Wil: 074 - 250 1459. E-mail: barbara@hetbrein.net.

zo 30 jul t/m za 12 aug

Education for Peace, Human Rights and Justice

Een interessant programma met lezingen, workshops en excursies. De cursus is bedoeld voor studenten en jonge academici, docenten en andere professionals op het terrein van educatie. Universiteit. 600 euro, incl. accomm, excl. maaltijden. Voertaal: Engels. Web: www.utrechtsummerschool.nl.

di 15 aug - 12:00-14:00

Herdenkingsplechtigheid bij het Indisch Monument

Met medewerking van vrouwenkoor Malle Babbe de heer Adriaan van Dis, Mevr. Yvonne Keuls en anderen. Na 14:00 lunch en gelegenheid tot informeel samenzijn.. World Forum Convention Center WFCC (voormalig Nederlands Congrescentrum).

do 21 sep

Internationale Dag van de Vrede Web: www.peoplebuildingpeace.nl.

di 1 - ma 14 augustus:

Youth For Positive Change! Camp. Dit is een vredeskamp waar jongeren de gelegenheid zullen hebben om trainingen, workshops, presentaties bij te wonen en in de buitenlucht deel te nemen aan leiderschap & teamontwikkelingspro-

gramma's. In totaal zijn 200 jongeren uit de hele wereld van 16 tot 28 jaar welkom om uiteindelijk positieve verandering te kunnen bewerkstelligen in hun gemeenschappen. Het kamp zal plaatsvinden in Baile Tusnad in Roemenië. Voor meer informatie en inschrijving kijk op de website www.patrir.ro/peacecamp

'Vreemdelingengevangenis geen plek voor kinderen'

Met de actie wil de Raad van Kerken er bij de overheid voor pleiten dat kinderen van vluchtelingen en asielzoekers niet langer in detentiecentra voor vreemdelingen worden opgesloten. Voor meer informatie en het zetten van een elektronische handtekening: www.geenkind-indecel.nl

Handtekeningenactie tot 10 juni:

BON (aankruisen wat van toepassing is)

- noteer mij voor € 15 als abonnee op het kwartaalblad Vredesspiraal, daarmee ondersteun ik ook het werk van Kerk en Vrede; ik wacht met betalen op de acceptgiro
- noteer mij als lid van Kerk en Vrede voor € 36,50 per jaar ik ontvang dan de Vredesspiraal en de ledenbrief van Kerk en Vrede; ik wacht met betalen op de acceptgiro

- ik meld me aan voor de SamenWijzerdag van 18 juni a.s.

Stuur mij:

- het boek "Pacifisme Nu" à € 8
- de brochure "Versluierde Taal" à € 3
- een PACE-vredesvlag à € 10
- kaarten tegen de militarisering van de EU

bij het bestelde ontvang ik een acceptgiro

naam:

adres:

.....

email:

Deze bon kunt u opsturen aan Kerk en Vrede, Antwoordnetnummer 4448, 3500 VB Utrecht (een postzegel mag, maar hoeft niet)

Colofon

Vredesspiraal is het kwartaalblad van de Vereniging Kerk en Vrede.

Redactie

Jan Anne Bos, Héleen Broekema, Willie Gardien, Leen van den Herik, Yosé Höhne-Sparborth, Gerda Langereis, Jan Schaaek (eindredactie) en Piet Vliegthart

Aan dit nummer werkten verder mee: Abe Thijs, Anne Kooi, Henk Zandvliet,

Julian Voltz, SRTV Lois Bothé, Abdullah Aymaz, Herman Noordegraaf, Clemens Ronnefeldt.

Redactie- en administratieadres

Vredesspiraal, Postbus 1528, 3500 BM, Utrecht
Telefoon: 030-2316666, fax: 030-2714759
Email: vredesspiraal@kerkenvrede.nl

Kerk en Vrede

Kerk en Vrede is een landelijke vereniging van mensen die binnen en buiten de kerken actief zijn voor ontwapening en geweldloosheid. Het alom heersende geloof in ge-

weld – ook binnen de kerken nog niet overwonnen – moet weerlegd en ontzenuwd worden. Elke poging tot (christelijke) rechtvaardiging van militair geweld en van voorbereiding daartoe verhindert de dienst der verzoening waartoe kerken en christenen geroepen zijn. Als u het werk van Kerk en Vrede onderschrijft en wilt steunen, meldt u dan aan als lid of doneateur. Leden betalen tenminste € 36,50 per jaar (inclusief een abonnement op Vredesspiraal en een aantal keer per jaar een ledenbrief). Kerk en Vrede, Obrechtstraat 43; Postbus 1528, 3500 BM Utrecht; telefoon: 030-

2316666; fax: 030-2714759;
Email: secretariaat@kerkenvrede.nl; www.kerkenvrede.nl

Abonnement

Leden van Kerk en Vrede ontvangen Vredesspiraal gratis. Een abonnement op het blad kost € 15 per jaar. giro 435382

Lay-out en druk
Narratio, Gorinchem

ISSN-nummer: 1574-2725

Abdullah Aymaz

Jezus volgens de Islam

Volgens Islamitische bronnen is Imran de vader van de heilige Maria. Hij behoorde tot een hoog-beachte familie waarvan de stamboom teruggaat tot de Patriarch aartsvader Abraham. Maria's moeder was Anne, Hannah in het Arabisch, de dochter van Pharuka. Volgens één overlevering was Anna's zuster de vrouw van de heilige Zacharias, Zaqaria in het Arabisch en de moeder van Johannes, Yahya, de Doper.

Volgens een andere traditie was het Maria's zuster Iysha (het Moslim equivalent van de Bijbelse Elizabeth) die de H. Zacharias huwde. In overeenstemming met de 2e traditie zei de Profeet Muhammad herhaaldelijk 'Jezus en Johannes zijn neven!'

Maria's geboorte is in de heilige Qur'an als volgt verteld, in de Derde Sura, 'al Imran' vers 34/35; 'Gedenk de woorden van de vrouw van Imran: 'O mijn Heer, ik draag aan U op wat in mijn lichaam groeit, voor uw speciale dienst. Neem dit van mij aan want Gij zijt alhoordend en alziend.' Na haar bevalling zei zij 'O mijn Heer, gedenk mij. Want ik ben bevallen van een dochter. En God wist het beste, welk kind zij leven gaf.' De zoon is anders dan de dochter. Ik heb haar Maria genoemd en ik roep over haar en haar nakomelingen uw bescherming af tegen de Boze, de Verworpenen. En de Heer, vol Genade, aanhoorde haar gebed. Hij liet Maria opgroeien in zuiverheid en schoonheid, Zacharias nam haar onder zijn bescherming.

Telkens wanneer hij haar Verblijf betrad, merkte hij dat zij reeds voedsel had ontvangen. Hij zei; 'O Maria, hoe komt dit voedsel hier?' Zij antwoordde: 'Van God, want God voorziet onbepert voedsel voor wie Hij wil.' De oorsprong van de naam Maria is 'Miryam' wat in het Oud-Syrisch 'dienesra' betekent. Het Verblijf, genoemd in hoofdstuk 3, vers 37, is 'Mihrab' in het Arabisch en het is in de Islam, de speciale plaats van de Imam, de Gebedsleider in de Moskee. Nochtans schijnt het in deze Tekst de bovenkamer in de Tempel te zijn waarin Maria, beschermd door Zacharias, leefde. Zo groeide

Maria, die een wees was in haar moeders lichaam, op in een spirituele atmosfeer, in een dergelijke kamer, met speciale zegeningen van God. In deze kamer bad Zacharias tot de Heer met de volgende woorden; 'O mijn Heer, ken mij nakomelingschap toe dat zuiver is, want Gij zijt diegene die gebeden aanhoort.' En na de vermelding van het aanvaarden van Zacharias' gebed, komt in de Heilige Qur'an Maria's zuiverheid aan de beurt.

Gedenk dat de Engelen zeiden; 'O Maria, God heeft U gekozen en gezuiverd, verkozen boven de vrouwen van alle volkeren. O Maria, eert uw God met grote toewijding. Buigt u neer en kniel in Gebed met hen die neerknielen.'

Deze Qur'an verzen verduidelijken dat Maria zuiver en onschuldig was door Goddelijke uitverkiezing. Door geboorte te geven aan Jezus Christus, werd zij verheven boven alle andere vrouwen omdat zij een genade ontving die nooit eerder was gegeven aan een vrouw. Zij voerde haar gebed uit samen met de verzamelde gelovigen in de Tempel. Volgens een ander vers 'plaatste zij een afscherming tussen haar en hen'. De Engelen zeiden; 'O Maria, God heeft u een blijde Boodschap gegeven over een Woord van Hem; zijn naam zal Christus Jezus, zoon van Maria zijn. Hij zal geëerd worden in deze wereld en in het hiernamaals, en deel uit maken van de groep die zich het dichtste bij God bevindt. Hij zal tot de mensen spreken als kind en als volwassene en Hij zal verkeren bij de rechtvaardigen.' Zij sprak 'O mijn Heer, hoe kan ik een zoon baren als geen man bij mij is geweest?' De Engel sprak; 'Evengoed zal dit gebeuren want God scheidt wat Hij wil. Als Hij een plan heeft verordend hoeft Hij maar te zeggen 'Wees!' en het is.

Gezegende

Bij de verklaring van het woord 'Masih' (Christus) merken moslim commentatoren op; 'Masih betekent 'gezegend'. In het oorspronkelijk Hebreeuws is dit de troetelnaam voor Jezus'. 'Jezus heeft, met Goddelijke toestemming de voorschriften opgeheven van sommige van de verantwoordelijkheden die de wet van Mozes aan het volk oplegde, en daarom werd Hij 'Masih'

genoemd.'

In een uitleg schrijft Hamdi Yazir bij de zin 'Een Woord van God' dat het gebruik in de Qur'an van een onbepaalde zin een betekenis op zich heeft. Niet de zin 'Een wereld van God' wordt immers gebruikt. Ten eerste is deze 'wereld' een onbekende en ongewone 'wereld' en hierdoor wordt de identiteit van Jezus gevormd. Zijn schepping was een ongebruikelijke daad van God. Het vermelden van 'uit God' (min Allah in het Arabisch) bewijst dat dit een rechtstreekse scheppingsdaad was, zonder tussenpersoon en daarom is deze daad buitengewoon en is dit geen vals 'Woord' maar het 'Echte Woord'.

In feite is het woord 'Woord' afkomstig van de Arabische stam 'kalm'.

Kalm is het effect dat wordt gerealiseerd uit het gevoel van ofwel te zien ofwel te horen. Dit impliceert een verwondering met een groot effect. Zo bekeken is 'Woord' gesproken tot de twijfelaars. Diegenen die de mogelijkheid van een geboorte zonder vader niet aannemen. Zij worden herinnerd aan het Woord van God dat Hij Macht en Wijsheid waarborgt. Hij geeft Leven en andere bijbehorende kenmerken. Deze hele opwekkende toespraak van God wordt dan samengevat in een bevel: 'Kun!' of 'Wees!'

Jezus, vzmh, had geen vader en er mag dan ook geen aandacht worden gegeven aan de woorden van hen die met geforceerde interpretaties deze degelijke en authentieke waarheid proberen te veranderen, omdat het zogezegd onmogelijk is om de wetten der menselijke voortplanting te omzeilen. Want elke bestaande wet heeft uitzonderingen voor bepaalde individuele gevallen. En er is geen universele regel die niet door buitengewone personen werd gebroken. Een wet die vanaf het begin werd gebroken en vele uitzonderingen blijft hebben, jaar in jaar uit, kan niet gebruikt worden voor een buitengewone en wonderlijke persoon zoals Jezus Christus.

Jezus'geboorte

De heilige Qur'an verhaalt de wonderbaarlijke zwangerschap van Maria en de geboorte van Jezus als volgt; 'Geef in het Boek het verhaal van Maria

weer vanaf haar afscheid van haar familie om naar een Oostelijke plaats te reizen. Zij plaatste een afscherming tussen zichzelf en hen; Toen zonden wij onze Engel naar haar en die verscheen in de gestalte van een man voor haar.' Zij sprak: Ik scherm mij af van U omwille van de Glorierijke God; benader mij niet indien Gij God vreest.' De Engel sprak: 'Vreest niet, ik ben enkel een Boodschapper van de Heer en kondig U de geboorte van een heilige zoon aan.' Zij sprak: 'Hoe kan ik een zoon baren daar ik geen man heb en evenmin overspelig ben?'

De Engel sprak 'Het zal gebeuren.' De Heer heeft gesproken: 'Dit is gemakkelijk voor mij. Deze zoon zal als een Teken worden getoond aan de mensen, een Teken van mijn Vergevingsgedezindheid aan hen. Zo is het voorgeschreven. Daarna gaf zij geboorte aan Christus en trok zich met hem terug naar een afgelegen plaats. En de geboortepijnen dreven haar naar de stam van een palmboom. In haar pijn en angst riep zij: 'O was ik maar gestorven voor dit gebeurde! Was ik maar vergeeten en onopgemerkt gebleven!' Maar een Stem antwoordde haar vanuit de palmboom: 'Klaag niet!, want uw God heeft voor u een watergeul voorzien onder uw voeten. En schudt de stam van de boom naar u toe. Verse en rijpe dadels zullen vallen. Dus eet en drink en droog uw tranen. En als Gij een man zult opmerken zeg dan dat Gij onthouding hebt gezwoeren voor God, de Genadevolle en dat Gij niet het woord zult richten op deze dag tot geen enkel menselijk wezen. Tenslotte bracht zij het kind, in haar armen, naar haar volk. Zij spraken; 'Wat een wonderlijk geschenk brengt Gij ons!' 'O zuster van Aaron! Uw vader was geen man van het kwade noch was uw moeder overspelig!' Maar zij wees naar het kind. De mensen spraken: 'Hoe kunnen wij het woord richten tot een kind in de wieg?' Het kind sprak 'Ik ben inderdaad een dienaar van God. Hij heeft mij een Openbaring gegeven en van mij een Profeet gemaakt. En Hij heeft mij gezegend waar ik ook was en heeft zich bij mij gevoegd bij mijn Gebed, was Genadig voor mij in mijn hele leven. Hij heeft mij zorgzaam voor mijn moeder gemaakt, niet te veel eisend of

ellendig. Daarom is de vrede bij mij sinds de dag van mijn geboorte tot de dag dat ik sterf en ook op de dag dat ik zal verrijzen tot het nieuwe leven.'

Deze Qur'an beschrijving geeft ons een kans om de geboorteplaats van Jezus te vinden. Dankzij de uitdrukkingen 'oostelijke plaats' en 'zij plaatste een afscherming' kunnen we dit nader begrijpen. Met oostelijk wordt oostelijk van de plaats waar zij geboren was en opgegroeid was bedoeld. Ofwel van het dorp van haar tante en diens echtgenoot Zacharias waar zij leefde voor de geboorte van Jezus. Of ten oosten van de Tempel waar zij verbleef. Toen de geboorteweeën begonnen ging zij naar de plaats waar zij een palmboom en water zou vinden. Hoofdstuk 3 van de Qur'an beschrijft deze plaats uitgebreider: 'En we gaven de zoon van Maria en zijn moeder een Teken; we gaven hen zowel bescherming op droge grond die rust en veiligheid bood als bronnen om hen te voorzien.'

De Suddeutsche Zeitung heeft in de bijlage van 23.12.99 een Duitse vertaling voorzien van het hoofdstuk over Maria in de Qur'an. Een kleine voetnoot op de eerste bladzijde is opvallend: 'U kunt de mooiste kerstverhalen in de Qur'an vinden. Een Jezuiet legt uit waarom.' De schrijver van dit artikel was Prof. Rupert Lay uit Frankfurt. Hij was een schrijver en een filosoof en concludeerde dat in een tijd dat vele Christenen vragen hebben over de meest perfecte uiting van God in Christus, de vertelling in de Qur'an christelijker is dan sommige Christenen.' Lay voegt hier bewonderend aan toe; 'Mohammed had ongetwijfeld het grootste respect voor Maria's heiligheid. Voor hem was zij de voltooide zijde van Christus en verdiende een speciale bescherming. Indien uw reisweg langs Efese gaat, naar het huis van Maria, waar zij haar laatste jaren doorbracht, wees dan verwonderd als Gij zult merken dat de moslim gebeden meer Christelijk zijn dan die van de Christenen zelf.'

Door dit soort publicaties kan een nieuwe basis van verstandhouding tot stand komen tussen beide Geloofsgemeenschappen...

Vredesdiensten in de Abrahamitische tradities

De International Fellowship of Reconciliation (IFOR), een internationaal en interreligieus netwerk van organisaties die zich inzetten voor geweldloosheid en verzoening waarbij Kerk en Vrede is aangesloten, bracht vorige maand de 9de aflevering van 'Patterns in Reconciliation' uit: 'Peace Services in the Abrahamic Traditions' (Jodendom, Christendom en Islam). Deze aflevering

is gebaseerd op een symposium van de Amerikaanse organisatie 'Global Peace Services' en de Marquette University in Milwaukee (Wisconsin). Op dit symposium kwamen universitaire wetenschappers, leraren en praktijkmensen uit de Joodse, Christelijke en Islamitische traditie bijeen. Vanuit elke religieuze traditie had iemand een presentie voorbereid waarop een ander ie-

mand vanuit dezelfde traditie een reactie gaf. In deze uitgave van Patters zijn de presentaties en reacties gebundeld en uitgebreid met vragen voor bezinning en discussie.

U kunt voor €?? een exemplaar bestellen bij IFOR (www.ifor.org/publication.htm) of via het secretariaat van Kerk en Vrede.

PEACE SERVICES IN THE ABRAHAMIC TRADITIONS

“Geen ontwikkelingswerkers met een geweer”

Op zaterdag 13 mei startte Kerk en Vrede, tijdens een bijeenkomst in de Doopsgezinde Kerk te Utrecht over de vermenging van ontwikkelingswerk en militaire operaties, de handtekeningenactie “Geen ontwikkelingswerkers met een geweer”.

Met deze campagne wil Kerk en Vrede een protest laten klinken tegen de toenemende rolverschuiving van militairen als hulpverlener en de bijbehorende geldstroom van ontwikkelingssamenwerking naar defensie-activiteiten die onder het huidige kabinet plaatsvindt.

Met de handtekeningenactie, die zal doorlopen tot de Tweede Kamerverkiezingen van mei 2007, richt Kerk en Vrede zich tot het volgende kabinet met de driedelige oproep om (1) de geldstromen voor defensie en ontwikkelingssamenwerking strikt gescheiden te houden, (2) ten aanzien van ontwikkelingslanden conflictpreventie te bevorderen en geen militaire middelen te financieren en (3) zich sterk te maken voor een Europees buitenlands beleid in dezelfde lijn.

Ontwikkelingswerk raakt in toenemende mate verstrengeeld met militaire operaties. Dat heeft veel te maken met een grote overeenstemming in de buitenlandse politiek van de meeste Westerse landen over de samenhang tussen veiligheid en ontwikkeling. Het één zou niet zonder het ander kunnen. Via bijvoorbeeld de Europese Afrikaanse Vredesfaciliteit gaat er ontwikkelingsgeld naar militaire activiteiten in ontwikkelingslanden en uit het Nederlandse budget voor ontwikkelingssamenwerking voeren Nederlandse militairen in Irak en Afghanistan kleinschalige ontwikkelingsprojecten uit. “Onze jongens en meisjes” (zoals Nederlandse beroepsmilitairen tegenwoordig liefkozend worden ge-

noemd) gaan naar de Afghaanse provincie Uruzgan, niet om te vechten, maar om te helpen. Feitelijk maken zij het werk van professionele ontwikkelingswerkers hiermee onmogelijk. Door deze vermenging worden ontwikkelingswerkers zonder geweer namelijk een gemakkelijk doelwit voor lokale rebellen.

Aan de andere kant worden militaire operaties in de Derde Wereld in toenemende mate uit het ontwikkelingsbudget gefinancierd. Hierdoor komen andere ontwikkelingsprojecten, die zouden hebben kunnen bijdragen aan het voorkomen van gewapende conflicten, minder aan bod en wordt de militarisering van deze lan-

den gestimuleerd. Broodnodige economische samenwerkingsverbanden in Afrika, zoals ECOWAS, worden via deze Westerse hulp steeds meer een regionale veiligheidsorganisatie. De vermenging van ontwikkelingssamenwerking en defensie, waarbij de laatste steeds dominantier wordt, vindt onder het huidige kabinet niet alleen in Nederland plaats, maar is een Europees tendens die versterkt wordt door het Europees Gezamenlijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid.

Meer achtergrondinformatie over de campagne kunt u vinden op de website www.kerkenvrede.nl/ontwikkeling. Via

deze website (of via het telefoonnummer 030-2316666) kunt u ook actiekaarten bestellen. Ook kunt u ons uitnodigen om over deze thematiek een inleider te leveren voor een bijeenkomst in uw woonplaats.

17 juni: Internationale en interreligieuze ontmoetingsdag

Kent u deze nog: “Mondiaal denken, lokaal handelen.” Op 17 juni willen we u met deze leus weer eens een uitdaging geven, maar deze ontmoetingsdag kan op zichzelf ook al erg interessant zijn.

Eigenlijk valt de dag in twee delen uiteen:

Interreligieuze voorbereiding Vredesweek 2006 “De ander dat ben JIJ”

Het afgelopen jaar heeft u in ledenbrieven en in Vredesspiraal regelmatig kunnen lezen over onze samenwerking met de stichting Islam en Dialoog. In een aantal plaatsen of regio's zijn inmiddels groepjes aan het werk gegaan bestaande uit leden van Kerk en Vrede en van Islam en Dialoog om lokaal aan de slag te gaan. Deze mensen, en verder iedereen die er meer van wil weten of die zelf ook aan de slag zou willen, komen op de ochtend (van 11.00 tot 12.30 uur) bij elkaar om ervaringen uit te wisselen en plannen te bespreken om samen, lokaal vorm en inhoud te geven aan het thema van de Vredesweek 2006 “De ander dat ben JIJ”.

Ontmoeting met IFOR's internationale vredesvrouwen

Na de lunch (dus vanaf 13.30 uur) komen 16 vredesvrouwen bij ons langs uit islamitische en niet islamitische landen: Irak, Pakistan, Soedan, Zweden, Israël en Palestina, Burundi, Mozambique, Kosovo, Tailand en Bougainville. Zij zijn half juni bij elkaar op het conferentiecentrum Kontakt der Continenten in het kader van IFOR's Women Peacemakers Programma.

Deze internationale conferenties vinden overal in de wereld plaats en altijd wordt dan ook een ontmoeting georganiseerd met vredeswerkers (vrouwen en mannen) die in het betreffende land actief zijn. Zo ook in Nederland. In 2000, toen we deze ontmoeting ook in Utrecht organiseerden, merkten we als Nederlandse vredesbeweging op dat we ons vooral met oorlog en vrede in verre buitenlandse bezighielden omdat er in ons eigen land geen noemenswaardige conflicten waren. Hoe anders is die situatie nu en hoe belangrijk om juist ook met onze samenwerkingspartners van Islam en Dialoog bij deze ontmoeting te zijn. De voertaal tijdens dit middagedeelte is Engels. Bij mooi weer sluiten we de dag rond 16.00 uur af met een rondvaart door de Utrechtse grachten. Ochtendmiddagedeelte vinden plaats in het Giordano Brunohuis, Brigittestraat 15, Utrecht.

Onlangs was ik 'zwem-ouder' en moest ik er op toezien dat een massa krioelende, krijsende, zijgende, stoeiende of dromende jongetjes op tijd was omgekleed om te zwemmen en daarna de bus weer in te stappen. Het waren zo véél jongetjes, er was een mij door het bevoegd gezag gegeven doel en zo keek ik niet meer naar ieder kind als unieke mens maar meer als een soort spartelend deel van een kluwen die collectief iets moest doen en begreep ik opeens waarom bewakers in de Goelag hadden geroepen: "de laatste die de kleedkamer verlaat, krijgt slaag". Als ik mij zou laten verleiden of dwingen tot zo'n baan, dan zou ik ook makkelijk in de fout kunnen gaan, bedacht ik mij.

Enige tijd terug beschreef een undercover journalist hoe hem bij zijn sollicitatie naar een baan als bewaker op een gevangenisboot voor mensen zonder papieren werd gevraagd of hij geen bezwaar had om onschuldige mensen te moeten bewaken. Hij beschrijft hoe vies, brandgevaarlijk, willekeurig en gewelddadig het op zo'n boot is met veel geweld van de ruim vierhonderd gevangenen onderling en van de bewakers tegen de gevangenen die als haringen in de cellen gepakt zitten. In plaats van zulke plekken op te ruimen waar mensen andere mensen als minderwaardige objecten gaan beschouwen, zullen er dit jaar nog drie van zulke boten in gebruik worden genomen voor mensen zonder papieren.

Solzjenitsyn laat mij ook zien hoe mensen zoals ik, uit nesten waar ruim voldoende te eten en te lezen was, meenden het lot van de verworpenen der aarde te moeten verbeteren door revolutie te maken en tot welk een hel dit heeft geleid. Ik houd niet van geweld. En hoewel sommige van mijn buitenlandse (il)legale vrienden het bestaan van grensgevangenis kunnen begrijpen of zelfs billijken omdat wij zo veel te verliezen hebben, vind ik het toch onverteerbaar dat mensen, zelfs kinderen, zo maar in deportatiegevangenis verdwijnen. Zou mijn inzet voor open grenzen, niet alleen voor kapitaal, goederen en diensten zoals nu, maar ook voor mensen, indien ze ooit werkelijkheid zou worden, leiden tot een hel of juist tot meer bloei? Ik weet het niet. Maar steeds meer gevangenis voor onschuldige mensen en steeds meer hun ziel verliezende bewakers zijn voor mij zeker stappen richting hel en maken dat ik me voor het onzekere avontuur van open grenzen wil inzetten.